הפניקס פנסיה וגמל בע"מ

דוח הדירקטוריון

לשנת 2013

תוכן העניינים

	דף
תיאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת	4
תיאור הסביבה העסקית	13
מצב כספי	28
תוצאות הפעולות	31
תחזית זרמי כספים	35
השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה	36
הצהרות יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל לגבי ביצוע בקרות (*SOX 302* ו - *SOX 404*)	40
דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי	41

דוח הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח- 1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בקופה במועד הדוח וכולל הערכות של הקופה או כוונות שלה נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "הקופה מעריכה", "הקופה סבורה", "צפוי/ה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

1. תאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת

1.1 החברה המנהלת

הפניקס פנסיה וגמל בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה פרטית העוסקת בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל (ראה להלן). החברה התאגדה ביום 21 בדצמבר 1992, והיא בבעלות מלאה של הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הפניקס ביטוח") מקבוצת הפניקס אחזקות בע"מ (להלן: "קבוצת הפניקס" או "הקבוצה" או "הפניקס אחזקות"). לחברה רישיון לעסוק בביטוח פנסיוני ואישורים לניהול קופות גמל לקצבה, המאפשרים לה להפעיל קרנות פנסיה מסוג קרן פנסיה חדשה מקיפה, קרן פנסיה חדשה כללית וכן קופות גמל כפי שמפורט להלן.

החל מיום 1 בינואר, 2010 הועברו לחברה קופות הגמל שנוהלו בנאמנות על ידי הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ (לשעבר - הפניקס גמל בע"מ) (להלן: "הפניקס מאוזנות"), כך שהחברה מנהלת בנאמנות מלבד קרנות פנסיה גם את קופות הגמל שהועברו.

1.2 קרנות הפנסיה

הפניקס פנסיה מקיפה (להלן: "קרן מקיפה")
פועלת כקרן תשואה, דהיינו, קרן בה זכויותיו של המבוטח נקבעות על פי הצבירה האישית שלו בהתאם לשנת לידה, גיל , מין, התשואות על נכסי הקרן, ומנגנון עדכון זכויות לפי תוצאות הדוח האקטוארי. עמית מבוטח בביטוח מקיף לנכות שאירים וזקנה.

הפניקס פנסיה משלימה (בשמה הקודם: "הפניקס פנסיה כללית") (להלן: "קרן כללית")
הקרן פעלה עד ליום 30 ביוני, 2013 כקרן תשואה במסלול יסוד. קרן זו הייתה מיועדת בעיקר לצבירת חיסכון לגיל פרישה מרמות שכר העולות על "תקרות ההפקדה החודשית" המותרת בקרן פנסיה מקיפה, כהגדרתה בתקנות מס הכנסה, או הפקדות חד פעמיות.
ביום 30 ביוני, 2013 אישר אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר את תיקון תקנון קרן הפנסיה המשלימה, כאשר בין היתר במסגרת התיקון הוספו לקרן מסלולי ביטוח ומסלולי השקעה בדומה לקרן המקיפה שבניהול החברה.
ביום 1 בינואר, 2014 הופעלו מסלולי הביטוח וההשקעות שהוספו בקרן המשלימה, במסגרת תיקון תקנון נוסף שבוצע במועד זה, כמפורט בדו"ח הדירקטוריון של החברה.

רכישת קרנות פנסיה אקסלנס
בתאריך 14 בנובמבר, 2013 חתמה החברה הפניקס פנסיה וגמל בע"מ (החברה המנהלת) על הסכם לרכישת פעילות ניהול קרנות הפנסיה (מקיפה וכללית) שבניהולה של אקסלנס נשואה גמל ופנסיה בע"מ (להלן - המוכרת) בכפוף לתנאים המתלים שנקבעו להשלמת העסקה. ביום 31 בדצמבר 2013, התקבל אישור אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, לרכישת הפעילות ומיזוג קרנות הפנסיה ולפיכך התקיימו כל התנאים המתלים להשלמת הסכם המכירה. ביום 1 בינואר, 2014 מוזגו הקרנות המועברות לקרנות הפנסיה שבניהולה ערב העברת הניהול (להלן - הקרנות הממזגות), וזאת כדלקמן:

א. קרן הפנסיה חדשה מקיפה אקסלנס נשואה פנסיה (180) מוזגה לתוך קרן הפנסיה הפניקס פנסיה מקיפה (209);
ב. קרן הפנסיה חדשה כללית אקסלנס נשואה פנסיה חסכון (670) מוזגה לתוך קרן הפנסיה הפניקס פנסיה משלימה (671).

1.3 קופות הגמל

הפניקס השתלמות: הוקמה בדצמבר 2003. קופת גמל מסלולית, המיועדת לתשלום דמי השתלמות לעובדים, לעצמאים, לחברי קיבוץ, לחברי מושב שיתופי או למוטבים לפי התקנון. לקופה כיום ארבעה מסלולים: מסלול כללי, מסלול שיטת הפניקס, מסלול ללא מניות ומסלול מניתי. העמית רשאי לבחור במסלולי ההשקעה בהם יושקעו כספיו.

הפניקס מרכזית: הוקמה בדצמבר 2003. קופת גמל מרכזית לפיצויים, שעמיתיה הם מעבידים בלבד, ומיועדת לתשלום פיצויים לעובדים שכירים, בהתאם לחוק פיצויי פיטורים תשכ"ג-1963. לקופה זו אין מסלולי השקעה והכספים מושקעים לפי שיקול דעת החברה וועדת ההשקעות. החל משנת 2011 הקופה סגורה להפקדות חדשות.

הפניקס תגמולים ופיצויים: החלה פעילותה במאי 2004. קופת גמל מסלולית, המיועדת לתשלום תגמולים ולתשלום פיצויים אישיים לעובדים שכירים ולעצמאיים. לקופה חמישה מסלולים מסלול כללי, מסלול עמית כללי, מסלול שיטת הפניקס, מסלול ללא מניות ומסלול מניתי. במהלך שנת 2009 נפתח מסלול שיטת הפניקס בקופה.

קופת גמל / קרן השתלמות בניהול אישי: הוקמו בסוף חודש נובמבר 2011. באמצעותן יכול העמית לנהל את כספי החיסכון שלו באופן עצמאי ו/או באמצעות מנהל השקעות מטעמו, תחת מגבלות השקעה שיבוקרו על ידי החברה המנהלת אצלה ינוהלו כספי החיסכון. קופות אלו כפופות להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופת גמל בניהול אישי), תש"ע-2009, אשר מסדירות, בין היתר, מי רשאי להצטרף לקופה מסוג זה וכן מגבלות שונות לעניין ההשקעות בקופה ולעניין אופן ניהולה.

1.4 תחומי פעילות עיקריים והשינויים שחלו בהם בתקופת הדוח הכספי

1.4.1 הרכב הכנסות בתקופת הדוח - הקרן המקיפה

	באור	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2013	2012
		אלפי ש"ח	
הכנסות			
ממזומנים ושווי מזומנים		948	4,808
מהשקעות:			
מנכסי חוב סחירים		124,866	113,810
מנכסי חוב שאינם סחירים		172,563	124,625
ממניות		185,462	65,806
מהשקעות אחרות		161,635	137,296
נדל"ן להשקעה		5,992	-
סך כל ההכנסות מהשקעות		650,518	441,537
הכנסות אחרות		6,221	4,287
סך כל ההכנסות		657,687	450,632
הוצאות			
דמי ניהול	11	92,110	80,989
עמלות ניהול השקעות	12	8,345	4,255
הוצאות מיסים	16	831	960
סך כל ההוצאות		101,286	86,204
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה		556,401	364,428

בשנת הדוח נרשמו רווחים מהשקעות בסך של 650,518 אלפי ש"ח, בהשוואה ל- 441,537 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בשיעור של כ - 47% נובע בעיקר מהמגמה החיובית שנרשמה בשוק ההון, שהתבטאה בתשואה מצטברת של 11.62%, וזאת לעומת תשואה מצטברת של 10.24% בתקופה המקבילה אשתקד.

דמי הניהול אותן שילמה הקרן לחברה המנהלת הסתכמו בשנת הדוח לסך של 92,110 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 80,989 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. את הגידול בשיעור של כ - 14% ניתן לייחס לגידול המתמשך בנכסי הקרן ולגידול בהפקדות השוטפות.

1.4.2 הרכב הכנסות בתקופת הדוח - הקרן משלימה

	באור	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2013	2012
		אלפי ש"ח	
הכנסות			
ממזומנים ושווי מזומנים		3	47
מהשקעות:			
נכסי חוב סחירים		2,632	2,655
נכסי חוב שאינם סחירים		470	334
מניות		632	117
השקעות אחרות		3,397	1,516
נדל"ן להשקעה		98	-
סך כל הכנסות מהשקעות		7,229	4,622
הכנסות אחרות		132	94
סך כל ההכנסות		7,364	4,763
הוצאות			
דמי ניהול	11	894	1,118
עמלות ניהול השקעות	12	120	67
		1,014	1,185
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה		6,350	3,578

בשנת הדוח נרשמו רווחים מהשקעות בסך של 7,229 אלפי ש"ח, בהשוואה ל- 4,622 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בשיעור של כ - 56% נובע בעיקר מהמגמה החיובית שנרשמה בשוק ההון, שהתבטאה בתשואה מצטברת של 9.39%, וזאת לעומת תשואה נומינלית שלילית ברוטו של 7.95% בתקופה המקבילה אשתקד.

דמי הניהול אותן שילמה הקרן לחברה המנהלת הסתכמו בשנת הדוח לסך של 894 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 1,118 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בשיעור של כ - 20% ניתן לייחס לרגולציה שהגבילה את שיעור דמי הניהול המקסימליים שניתן לגבות בקרן הפנסיה.

1.4.3 המצב הכספי של קופות הגמל ותוצאות הפעילות בתקופה הנסקרת:

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	הפקדות	משיכות	העברות, נטו	הכנסות, נטו	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
	מיליוני ש"ח					
הפניקס השתלמות	628	152	(67)	(33)	63	743
הפניקס תגמולים	335	23	(18)	(9)	32	363
הפניקס מרכזית	61	-	(3)	1	4	63
גמל בניהול אישי	480	71	-	234	21	806
השתלמות בניהול אישי	502	3	-	(233)	33	305
	2,008	249	(89)	(42)	153	2,280

הנכסים המנוהלים בגמל ליום 31 בדצמבר, 2013 הסתכמו לסך של כ - 2,280 מיליוני ש"ח, בהשוואה לסך של כ – 2,008 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2012, גידול של כ - 14%.

הגידול בנכסים נובע בעיקר מהפקדות בסך של כ 249 מיליוני ש"ח, מרווחים מהשקעות בסך של כ- 153 מיליוני ש"ח ושקוזזו בשל צבירה שלילית נטו בסך של כ - 42 מיליוני ש"ח, וממשיכות בסך של כ – 89 מיליוני ש"ח.

1.5 התפתחות או שינויים מהותיים בהסכמי ביטוח משנה

קרנות הפנסיה החדשות פועלת על בסיס עקרון ההדדיות והאיזון האקטוארי. במקרה של אירועים יוצאי דופן עלולים המבוטחים להיפגע. ביטוח המשנה נועד להגן על הקרן ומבוטחים בקרות אירועים יוצאי דופן. בקרנות פנסיה מקיפות קטנות ביטוח המשנה מונע חשיפה לסיכונים כאמור.
לתנאי ההתקשרויות עם מבטחי משנה יש השפעה על רווחיות החברה המנהלת.

החברה החליטה לרכוש מכספה ביטוח משנה לפניקס פנסיה מקיפה ולפניקס פנסיה משלימה בגין אירועי קטסטרופה במסגרת מדיניות ניהול סיכונים של החברה, ומשלמת בתמורה בגין חלקה היחסי בכיסוי הנרכש על-ידי הפניקס ביטוח. ההתקשרות הישירה עם מבטחי המשנה נעשית על-ידי הפניקס ביטוח, וביטוח המשנה חל במשותף על ענפי ביטוח חיים וקרן הפנסיה.

ביטוח המשנה של החברה נרכש באמצעות הפניקס ביטוח לתקופה קצובה, וניתן לביטול בהודעה מראש לגבי ביטוחים עתידיים בלבד. החברה אינה מקבלת עמלה מכוח הסכם ביטוח המשנה.

מלבד הגדלת השייר בשנת 2013 לא היו שינויים מהותיים בהסכם ביטוח המשנה לאותה שנה, בשנת 2014 הוקטן השייר והוגדל היקף הכיסוי.

1.6 אירועים מיוחדים בתקופת הדוח

1.6.1 שומות מס

לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2009.

1.6.2 שינויים בתקנונים

בנוגע לשינויים בתקנוני קרנות הפנסיה ראה סעיפים 22-25 בדוח התקופתי של החברה.

שינויים בתקנון הפניקס תגמולים ופיצויים

ביום 1.1.2013 תוקן תקנון הקופה בכל הקשור להתאמת סעיף דמי ניהול בתקנון לאור פרסום תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול) התשע"ב- 2012. התקנון תוקן ללא צורך באישור פרטני ממשרד האוצר וזאת בהתאם למכתב שפורסם מטעם אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון מיום 11 בספטמבר 2012, ומכתב נוסף מיום 31 בדצמבר 2012 לפיהם רשאיות חברות מנהלות של קופות גמל לתקן את תקנון הקופה, לאור שינוי מבנה דמי ניהול הניתן לגבייה מעמיתי הקופה בנוסח האמור במכתבים אלה.
עד שנת 2013, דמי הניהול המקסימאליים שהיו מותרים לגבייה בקופת הגמל היו עד 2% מהנכסים.
לאור תיקון התקנון האמור, החל מיום 1 בינואר 2014 , דמי הניהול המירביים שניתן לגבות בקופת הגמל יהיו 1.05% מהצבירה ו-4% מההפקדות. שנת 2013 הייתה שנת מעבר ובה ניתן יהיה לגבות לא יותר מ- 1.1% מהצבירה ו – 4% מההפקדות.

1.6.3 תשואה דמוגרפית בקרן המקיפה

על פי תוצאות המאזן האקטוארי לשנת 2013, שעור העודף האקטוארי השנתי עמד על סך של כ - 0.23%.

1.6.4 התקשרויות והסכמים

1.6.4.1 החברה מקבלת שירותי השקעות מחברת הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ (צד קשור), הכולל מתן שירותי השקעות בגין קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה, כנגד תשלום חודשי. ההסכם בתוקף עד לתום שנת 2012, ותוקפו יוארך באופן אוטומטי מידי שנה לשנה נוספת, אלא אם יודיע צד להסכם לצד השני על רצונו לבטל את ההסכם או לשנותו.

1.6.4.2 החברה שוכרת מהחברה האם משרדים בהתאם להסכם בין הצדדים. ההסכם בין הצדדים מוארך באופן אוטומטי, כל עוד לא הביע אחד הצדדים את רצונו לסיום ההסכם.

1.6.4.3 בהתאם להסכם שנחתם באוגוסט 2007 בין החברה לחברת קשר ליס א קאר בע"מ, מקבלת החברה שרותי ליסינג תפעולי עבור רכבי החברה תמורת מחירים שנקבעו במסגרת נספח להסכם.

1.6.4.4 החברה מקבלת שירותי תפעול מחברת האם הכוללים בין היתר, כספים וחשבות, כח אדם, מינהל ולוגיסטיקה, מחשוב ועיבוד נתונים, תפעול ומכירות.
בגין שירותי התפעול כאמור בהסכם התפעול מיום 8 ביולי 2012, החברה משלמת לחברת האם, אחת לרבעון, דמי תפעול המחושבים מתוך סך הנכסים.
בנוסף, משלמת החברה לחברה האם תשלום רבעוני לתקופה קצובה בגין שימוש במערכת התפעולית (מערכת "מסלול").

1.6.4.5 בחודש דצמבר 2012 נחתם הסכם תפעול בין לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (להלן: "לאומי") לבין החברה, לפיו לאומי ייתן לחברה שירותי תפעול לחשבונות העמיתים בקופות הגמל שבניהול החברה (למעט בגין קופת הגמל וקרן ההשתלמות בניהול אישי), בתמורה לדמי תפעול חודשיים (להלן: "הסכם התפעול"). הסכם התפעול עם לאומי החליף את הסכם התפעול עם בנק מזרחי טפחות בע"מ אשר הסתיים בסוף שנת 2012.

1.6.4.6 ביום 23 במרס, 2011 חתמה החברה הסכם למתן שירותי תפעול עם הפניקס קרנות פנסיה מאוזנות וותיקות בע"מ (להלן – הפניקס מאוזנות). במסגרת ההסכם תעניק החברה לפניקס מאוזנות את שירותי התפעול הנדרשים לניהולה של קרן הפנסיה הותיקה עמית בהתאם להסדר התחיקתי בתמורה לדמי תפעול בשיעור קבוע מסך הנכסים המנוהלים של קרן הפנסיה עמית.

1.6.4.7 בחודש מרץ 2012 נחתם הסכם תפעול בין החברה לבין סיטיבנק אן.איי. (Citibank N.A.) (להלן: "סיטי בנק"), לפיו סיטי בנק ייתן לחברה שירותי תפעול לחשבונות העמיתים בקופת

הגמל ובקרן ההשתלמות בניהול אישי שבניהול החברה, בתמורה לדמי תפעול חודשיים בשיעור מדורג הנגזר מהיקף נכסי העמיתים.

1.6.4.8 ביום 27 ביוני, 2013 נחתם הסכם ביטוח משנה עם הפניקס חברה לביטוח בע"מ, במסגרת הוספת והפעלת מסלולי הביטוח בקרן הפנסיה המשלימה לאור תיקון תקנון הקרן. אישור ההסכם התקבל מאת אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביום 31.12.2013.

1.6.5 <u>שינוי בדמי הניהול בקופות הגמל</u>

בחודש יוני 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) התשע"ב-2012, וטיוטת תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל)(תיקון מס' 4), התשע"ב - 2012. כמו כן פורסם בחודש יוני 2012 חוזר גופים מוסדיים בעניין דמי ניהול במכשיר החיסכון הפנסיוני ובחודש ינואר 2013 פורסם חוזר המתקן חוזר זה. ההוראות לעיל ייקראו "הרפורמה בדמי הניהול".
בהתאם לרפורמה בדמי הניהול, ישתנה שיעור דמי הניהול המרביים בביטוחי מנהלים (ביחס למוצרים חדשים), בקופות גמל ובקרנות פנסיה חדשות כלליות (להבדיל ממקיפות), כך שהחל מיום 1 בינואר 2014 דמי הניהול המרביים שניתן לגבות יהיו 1.05% מהצבירה ו- 4% מההפקדות. בשנת 2013 דמי הניהול המרביים שניתן לגבות במוצרים לעיל יהיו 1.1% מהצבירה ו – 4% מההפקדות.
השינוי בדמי הניהול לא יחול לגבי פוליסות ביטוח שהוצאו לפני יום תחילתן של התקנות, קופת ביטוח מבטיחת תשואה, קרן פנסיה ותיקה, קרן פנסיה חדשה מקיפה, קרן השתלמות, קופת גמל בניהול אישי, קופת גמל מרכזית, קופת גמל ענפית, קופת גמל לדמי מחלה, קופת גמל לחופשה וקופת גמל למטרה אחרת. שיעור דמי ניהול המרבי שניתן לגבות מקצבאות המשולמות לעמיתים בקופה משלמת לקצבה לא יעלה על 0.6% מהצבירה.
שיעור דמי הניהול המרבי שיגבה מחשבונות של עמיתים שעמם נותק הקשר (להלן: "עמית מנותק קשר") וכל עוד לא חודש הקשר (להלן: "תקופת הניתוק") או מוטבי עמיתים שנפטרו (להלן: "מוטב מנותק קשר"), בהתאם להוראות ולהגדרות שנקבעו בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב – 2012 (להלן: "תקנות איתור עמיתים"), לא יעלה על 0.3% לשנה מהיתרה הצבורה בחשבון העמית בקופות הגמל, או על השיעור החודשי שגבה הגוף המוסדי במועד בו נותק הקשר עם העמית, או במועד שבו נודע לגוף המוסדי על פטירת העמית, לפי הנמוך מביניהם.
במקרה בו יצר גוף מוסדי קשר עם עמית מנותק קשר בהתאם להוראות שנקבעו בתקנות איתור עמיתים או פעל לאיתור מוטב מנותק קשר בהתאם לתקנות איתור עמיתים, יהיה רשאי הגוף המוסדי לגבות דמי ניהול באופן רטרואקטיבי ביחס לתקופת הניתוק באופן ששיעור דמי הניהול שייגבה בגין תקופה זו לא יעלה על 0.5% מהיתרה הצבורה בחשבון העמית, במקום 0.3%, או דמי הניהול שנגבו מהעמית טרם תקופת הניתוק, לפי הנמוך.
בחודש אוקטובר 2012 ובמהלך 2013 פורסמו טיוטות תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים(קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ב- 2012 - עניינה קביעת דמי ניהול לחשבונות בקופות גמל עם צבירה נמוכה. במסגרת התיקון מוצע כי דמי הניהול המירביים עבור עמית שאינו מקבל קצבה בקופת גמל יהיה הגבוה מבין החלופות הבאות: 1.05% מהיתרה הצבורה ו-4% מהפקדה; 6 ש"ח לחודש מהיתרה הצבורה של חשבונות העמית בקופת הגמל, כהגדרתה בטיוטה. סכום זה יהיה צמוד ויתעדכן ביום העסקים הראשון בכל שנה.

להערכת החברה, הרפורמה בדמי הניהול עשויה לגרום לפגיעה בהכנסות מדמי ניהול של החברות המנהלות של קופות גמל וקופות ביטוח, ומאידך, להתממשות הטיוטות בדבר קביעה של דמי ניהול בסכומים מינימאליים כאמור, צפויה להיות השפעה ממתנת על הפגיעה האפשרית בהכנסות וברווחיות של החברות המנהלות. כמו כן, לתקנות האמורות השלכה אפשרית על העדפת צרכנים והלקוחות של החברה וכתוצאה מכך, בשלב זה, לא ניתן להעריך את ההשלכות המצרפיות של תמהיל ההוראות הסופיות שיחולו. החברה בוחנת את ההשפעות האפשריות של יישום התקנות על תוצאות פעילותה ומצבה הכספי, וכן בוחנת צעדים שתוכל לנקוט בהם על מנת לתתן את השפעת התקנות.
בחודש ספטמבר 2013 אישרה ועדת הכספים תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים(קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ג- 2013 - עניינה קביעת דמי ניהול לחשבונות בקופות גמל עם צבירה נמוכה. במסגרת התיקון מוצע כי דמי הניהול המירביים עבור עמית שאינו מקבל קצבה בקופת גמל יהיה הגבוה מבין החלופות הבאות: 1.05% מהיתרה הצבורה ו-4% מהפקדה; 6 ש"ח לחודש מהיתרה הצבורה של חשבונות העמית בקופת הגמל. סכום זה יהיה צמוד ויתעדכן ביום העסקים הראשון בכל שנה. נכון למועד הדו"ח טרם פורסמו התקנות ברשומות.
בהמשך לכך, ביום 27.1.14 התפרסמה טיוטת חוזר משיכת כספים מחשבונות קטנים בקופת גמל.
וכן התפרסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(משיכת כספים מקופת גמל)(חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה)(הוראת שעה), התשע"ד-2014 (להלן: "התקנות").

בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(משיכת כספים מקופת גמל)(חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה)(הוראת שעה), התשע"ד-2014 (להלן: "הוראת השעה") נקבע כדלקמן:
תקנה 2 להוראת השעה מאפשרת לעמית למשוך כספים מחשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה שאינם פעילים, למשך תקופה קצובה, והכל כמפורט בהוראת השעה.

תקנה 3 להוראת השעה קובעת כי חברה מנהלת של קופת גמל תשלח לעמיתים אלו הודעה נפרדת, במועד ובנוסח עליו יורה הממונה.

חוזר זה בא לקבוע הוראות למתן דיווח לעמיתים בעלי חשבונות כאמור בדבר זכותם למשיכת הכספים, וכן לקבוע הוראות לפרסום הזכות למשיכת כספים כאמור באתר האינטרנט של החברות המנהלות וכן חובת דיווח לממונה ביחס לביצוע משיכות כאמור.

על חברה מנהלת של קופת גמל לשלוח לעמית, אשר רשאי למשוך כספים מחשבונו בקופת גמל בהתאם לתקנה 2 להוראת השעה, הודעה נפרדת על זכותו למשיכת כספי התגמולים מהחשבון הקטן במתכונת הקבועה בנספח א לטיוטת החוזר, ותשלח לכל המאוחר עד ליום 31 במרס 2014 ולא לפני יום 1 במרס 2014.
חברה מנהלת תציג באופן בולט ומודגש בדף הבית של אתר האינטרנט שלה קישור לדף אינטרנט ייעודי בעניין משיכת כספים בהתאם להוראת השעה, ותכלול את המידע כמפורט בטיוטת החוזר.

גוף מוסדי ימסור לממונה דוח על חשבונות קטנים, כאשר הדוח הראשון יישלח בגין הרבעון הראשון לשנת 2014, והדוח האחרון יישלח בגין הרבעון הראשון לשנת 2015.

הוראות חוזר זה יחולו על חברות מנהלות של קופות גמל.
תחילתו הצפויה של חוזר זה, ביום 1 במרס 2014, למעט תחילתו הצפויה סעיף 4 הדן בפרסום באתר האינטרנט של החברה המנהלת, אשר יחול ביום פרסומו של חוזר זה.

1.6.6 <u>חוזר גופים מוסדיים 2011-9-10 "טיוב נתוני זכויות העמיתים בגופי המוסדיים" מיום 21 בדצמבר, 2011</u>

החוזר מגדיר את הפעולות הנדרשות מגוף מוסדי על מנת להבטיח, ככל הניתן, כי רישום זכויות העמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת פרויקט הטיוב עליו מורה החוזר גוף מוסדי נדרש לבצע את הפעולות הבאות לגבי נתוני ממשק האחזקות:

1. עריכת סקר פערים אודות המידע הקיים ברמת מוצרים, עמיתים ומעבידים.
2. בניית מודל מיפוי ודירוג הפערים שנמצאו בסקר הפערים מהיבט השפעתם.
3. הכנת תכנית עבודה מפורטת לטיפול בכשלים שנמצאו בסקר הפערים, ובכלל זה התייחסות לסידור המידע הקיים ושמירתו, אימות נתוני עמיתים, עיבודי נתונים, בחינת השפעת פרויקט הטיוב על הגוף המוסדי ושימור.

גוף מוסדי יטייב את נתוני ממשק האחזקות החל ממועד הצטרפות העמית לקופה ולכל הפחות משנת 1997 ואילך. אולם, קופות שאינן קופות ביטוח או קרנות פנסיה יטייבו את נתוני ההפקדות, העברות ומשיכות אשר בוצעו, לכל הפחות, החל מיום 1 בינואר, 2005.
גוף מוסדי יקים ועדת היגוי הכפופה למנכ"ל אשר תגבש את תכנית העבודה ותדווח באופן שוטף לדירקטוריון על התקדמות פרויקט הטיוב. הדירקטוריון יאשר את תכנית העבודה של הפרויקט וידון בנושא לפחות אחת לחצי שנה.
החוזר קובע לוח זמנים לביצוע הפעולות במסגרת פרויקט הטיוב, ובכלל זה קובע כי הפרויקט כולו יסתיים עד ליום 30 ביוני, 2016.
החברה ביצעה את סקר הפערים על פי הוראות החוזר ונערכת לביצוע הליך מקיף של טיוב נתונים בהתאם ללוח הזמנים שנקבע בחוזר. בחודש מרס, 2013 סיימה החברה את סקר הפערים ובחודש ספטמבר 2013 סיימה להכין את התוכנית העבודה הסדורה שאושרה בדירקטוריון.
לדעת החברה, לא ניתן להעריך בשלב זה את השלכות פרויקט הטיוב על התוצאות הכספיות של החברה.

2. תאור הסביבה העסקית

2.1 מגמות והתפתחות בענף הפנסיה והגמל והשפעתן על עסקי החברה והקרנות שבניהולה

ענפי החיסכון ארוך הטווח כוללים ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל לסוגיהן השונים. קרן הפנסיה היא מכשיר חיסכון המיועד לשלם לחוסך בו לאחר פרישתו קצבה חודשית למשך כל חייו, ובנוסף מקנה אפשרות לבטח את החוסך ובן זוגו מפני מוות ומפני אובדן כושר עבודה. קופת הגמל היא מכשיר חיסכון "טהור" שבו הכספים הנחסכים והתשואה עליהם משולמים לחוסך בהגיעו לגיל פרישה או במועד אחר (כיום מיועדת קופת הגמל, בדומה לקרן הפנסיה ובהתאם להוראות הדין משנת 2008, לשלם קצבה חודשית). ביטוח החיים כולל שתי פעילויות עיקריות – ביטוח סיכונים הקשורים לחייו של אדם, וניהול השקעות/חסכון לטווח ארוך (בדרך כלל לגיל פרישה). הסיכונים המרכזיים המבוטחים הנם מוות, תוחלת חיים ארוכה (קצבה), אבדן כושר עבודה, נכויות ומחלות קשות.
בשנים האחרונות חלו שינויים מהותיים ברגולציה ובמבנה הבעלויות בתחום החסכון ארוך הטווח בישראל, המחייבים אף יותר מבעבר ראייה כוללת של שלושת מכשירי החיסכון ארוך הטווח האמורים:
בעקבות הסדר קרנות הפנסיה משנת 2003, וכחלק מתהליך ביזור הריכוזיות בתחום, יצאו קרנות הפנסיה החדשות מבעלות ההסתדרות ונמכרו לגופים פרטיים (חברות הביטוח). בעקבות רפורמת בכר משנת 2005, נמכר שיעור נכבד מהחזקות הבנקים בקופות הגמל ובקרנות הנאמנות לגופים חוץ-בנקאיים, ובהם חברות הביטוח בישראל ומשקיעים זרים. כתוצאה מכך, במבנה השוק החדש שנוצר, כל חברות הביטוח הגדולות, ובהן הפניקס אחזקות, מחזיקות בכל שלושת סוגי המכשירים – ביטוח חיים, פנסיה וגמל. רפורמת בכר הגבירה את המגמה של העצמת התחרות בין חברות הביטוח, לעניין ניהול נכסי החסכון לטווח ארוך של הציבור.
קרנות הפנסיה, חברות הביטוח וקופות הגמל כפופות לאותו גורם מפקח (אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר), אשר פועל ליצירת הסדרה אחידה של כללי פעילות בשוק החיסכון ארוך הטווח, ומכתיב רגולציה המעודדת חיסכון ארוך טווח בכלל וחיסכון ארוך טווח קצבתי (להבדיל מהוני) בפרט; מבנה תוכניות ביטוח החיים כמו גם הרפורמות בשוק החיסכון ארוך הטווח (אשר יפורטו בהמשך), הגבירו וצפויים להגביר את התחרות בין המוצרים, בהיותם תחליפים.

בשנים האחרונות התרחשו שינויים מהותיים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך בעיקר כתוצאה של סדרת מהלכים רגולטוריים מרחיקי לכת.
כך למשל, בחודש דצמבר 2012 פורסמו תקנות וחוזר בנושא רכישת כיסויים ביטוחיים באמצעות חברה מנהלת של קופת גמל. עם הכניסה לתוקף של ההוראות האמורות קופות הגמל יהיו רשאיות להציע לעמיתיהן כיסויים ביטוחיים במסגרת פוליסה קבוצתית. בכך יתאפשר לקופות הגמל לשווק כיסויי ביטוח לסיכוני מוות ולכיסוי ביטוחי לסיכוני נכות באמצעות פוליסות קולקטיביות ולא רק באמצעות פוליסות פרט.
בנוסף, בחודש נובמבר 2012 פורסם חוזר מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים, לפיו החל ביום 1 בינואר 2013, חברת ביטוח לא תשווק תכנית ביטוח חיים משולבת בחיסכון הכוללת מקדמי קצבה מובטחים, למעט למי שמלאו לו לפחות 60 שנה במועד המכירה ובלבד שיעמדו בעקרונות שבחוזר.
להערכת החברה בעקבות השינוי במקדמי הקצבה, ניתן לצפות למגמה של האצה במכירות הפנסיה החדשות ביחס למכירות הביטוח החדשות, ככל שלא יחול שינוי מהותי בביטוחי המנהלים.

לסיכום ייאמר, כי הרפורמה בדמי הניהול, אשר השוותה בין שיעורי דמי ניהול המותרים לגבייה בקופות גמל, קרנות פנסיה כלליות ופוליסות ביטוח, כמו גם הוספת האפשרות לקופות הגמל להציע לעמיתיהן כיסויים ביטוחיים במסגרת פוליסות ביטוח, כמו גם הגבלת האפשרויות לשיווק תכניות ביטוח חיים משולבות בחסכון הכוללות מקדמי קצבה מובטחים, ובנוסף גם חקיקת תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל (במסגרתו בוצעה האחדה של כללי המס החלים על מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים), הביאו למעשה לצמצום ההבדלים בין מכשירי החיסכון ארוך הטווח השונים ולהגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני והתחליפיות בין המוצרים השונים.

2.2 חקיקה והשפעת הוראות רגולטוריות

באשר להשפעות אפשריות על תוצאות הפעילות של החברה לנוכח הוראות החיקוקים המוכרים כ"חקיקת בכר" ולנוכח חיקוקים נוספים שהוראותיהם חלות על פעילות החברה, ראה סעיף 11.2 בדוח תיאור עסקי התאגיד. להלן יפורטו חלק מהוראות תהליכי חקיקה ותקינה שעשויים להשפיע מהותית על מצב הקופה ועל תוצאות פעילותיה.

1. בחודש אוגוסט 2005 נתקבלו בכנסת שלושת החוקים הבאים, שחוקקו לפי הצעת הממשלה בהסתמך על המלצות הצוות הבין-משרדי לעניין הרפורמה בשוק ההון (המוכר כ"ועדת בכר"):

   חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005;

   חוק הפיקוח על הגמל (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (התשס"ה-2005) ;

   חוק הייעוץ (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, בשמו הקודם: חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005).

   לפירוט נוסף ראה בדוח עסקי התאגיד של החברה, סעיף 10.2.

2. בחודש ינואר 2008 נחקק תיקון חוק הגמל (חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 3), התשס"ח-2008), לפיו כלל הכספים המופקדים בקופות הגמל האישיות שנוהלו כקופות הוניות עד סוף שנת 2007 (קופות גמל אישיות לתגמולים ולפיצויים, ביטוחי מנהלים הוניים) - יהיו מיועדים למטרות קצבה בלבד, וקופות הגמל האמורות יהפכו לקופות גמל לא משלמות לקצבה, דהיינו קופות שרשאיות לשלם את כספי התגמולים שהופקדו בהן משנת 2008 ואילך רק על דרך של העברתם לקופות גמל משלמות לקצבה (שהן קופות המורשות לשלם תשלומי פנסיה חודשיים לעמיתים). בתיקון חוק הגמל נקבע כי לא יחול שינוי לעניין משיכת כספי הפיצויים בסכום הוני (בהתקיים התנאים הנדרשים לשם כך) ולעניין מעמדם של הכספים שהופקדו בקופות ההוניות עד יום 31 בדצמבר 2007, וכי ניתן יהיה להוון תשלומי פנסיה ככל שהם עולים על סכום פנסיה מזערי שנקבע לעניין זה.
   בתיקון 3 לחוק חוק הגמל נקבע כי משנת 2008 ואילך נאסרה ההפקדה בקופות הגמל המרכזיות לפיצויים (הוראות מעבר בתיקון האמור קובעות כי יותרו הפקדות בקופות מסוג זה - רק הפקדות של עמיתים-מעסיקים קיימים ורק בגין עובדיהם של אותם מעסיקים שבגינם הופקדו בקופות כספים בדצמבר 2007 - עד סוף שנת 2010). בהתאם להוראות התיקון לחוק הגמל, החל מיום 1 בינואר 2011 נסגרו הקופות המרכזיות לפיצויים להפקדות חדשות.

3. בחודש ינואר 2008 נכנס לתוקפו צו ההרחבה להסכם הקיבוצי הכללי שנחתם בחודש נובמבר 2007 והקובע הסדר של פנסיית חובה לכל עובד, והמחיל את הוראות ההסכם הקיבוצי האמור על כלל המשק. הוראות ההסכם הקיבוצי וצו ההרחבה האמורים קובעות כי הביטוח הפנסיוני לפיהם לעובד שלא יבחר במכשיר אחר יבוצע בקרן פנסיה חדשה מקיפה, וקובעות הסדר מדורג לגבי שיעורי דמי הגמולים מן השכר המבוטח. לפי הוראות הסדר פנסיות חובה חובת הביטוח הפנסיוני לפיו חלה לעניין כל עובד מגיל 20 - באשה או 21 - בגבר, ועד גיל 67 (בתנאי שהפורש בגיל זה מקבל קצבה), והיא חלה על ביטוח השכר שעד גובה השכר הממוצע במשק. ההסדר מחריג מתחולתו עובדים שיש להם הסדרי פנסיה מיטיבים, כהגדרתם בהסדר פנסיית חובה. בחודש ספטמבר 2010 נחתם הסכם קיבוצי בין ההסתדרות ולשכת התיאום של ארגוני המעסיקים המתקן את ההסכם הקיים לביטוח פנסיוני מקיף במשק (פנסיית חובה) ולפיו בשנת 2014 יוגדלו שיעורי ההפקדה במסגרת הסדר פנסיית חובה כך שהם יעמדו על 17.5%. בחודש ספטמבר 2011, שר התמ"ת פרסם צו המאמץ את ההסכם הקיבוצי האמור על כלל העובדים במשק.

4. בחודש פברואר 2008 אושרו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, לפיהן ניתן יהיה לבצע העברות של סכומים צבורים בין קופות הגמל השונות גם אם הן מסוגים שונים (למשל - העברת כספים מביטוח מנהלים הוני לקרן פנסיה), ובלבד שלא תהא העברה מקופת גמל למטרת קצבה לקופת גמל הונית. התקנות האמורות נכנסו לתוקפן באופן מלא בראשית 2009 והן צפויות להרחיב את התחרות בין הגופים המוסדיים השונים (קרנות פנסיה, חברות ביטוח וקופות גמל) גם לעניין ניהול הכספים הצבורים המנוהלים על ידם, מעבר לתחרות על ההפקדות החדשות המופקדות במכשירים השונים. בחודש דצמבר 2011 פורסמו טיוטה שנייה לתיקון תקנות וחוזר העברת כספים בין קופות גמל.

5. בחודש פברואר 2012 פורסמו התקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון מס' 2), התשע"ב-2012 (להלן ביחד - התקנות החדשות). בהתאם לתקנות החדשות דרישת ההון מחברות מנהלות הינה בסכום הגבוה מבין סכום ההון עצמי התחלתי בסך 10 מיליוני ש"ח או סכום שלושת אלה: (1) 0.1% מהנכסים המנוהלים עד תקרה של 15 מיליארד ש"ח (2) 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל התקרה האמורה בסעיף (1) לעיל (3) 25% מההוצאות השנתיות. הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון (להלן – "הממונה") רשאי להורות על הפחתת דרישות ההון או הגדלתן בהתחשב, בין היתר, בסיכונים המאפיינים את פעילותה של החברה המנהלת, ובלבד שהגדלת דרישות ההון תהיה לתקופה קצובה. בהתאם לסמכותו פרסם הממונה, בחודש פברואר 2012, חוזר שעיקריו מתן הקלות בדרישות ההון לחברות מנהלות מסוימות. חברה מנהלת נדרשת להעמיד הון נוסף בגין חברות מנהלות נשלטות ובגין סכום הנכסים המוחזקים בניגוד להוראות דרכי השקעת ההון העצמי הנדרש הכלולות בתקנות החדשות. כמו כן כוללות התקנות החדשות דרישה להחזקת נכסים נזילים בשיעור של 50% לפחות מההון העצמי המזערי הנדרש. חברה מנהלת תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם הונה העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש ממנה לפי התקנות החדשות. התקנות החדשות כוללות הוראות מעבר להשלמת ההפרש שבין ההון שהיה נדרש ממנה במועדים הנקובים להלן לבין ההון שהיה נדרש ממנה ערב פרסום התקנות החדשות (להלן – "ההפרש"), עד ליום 31 בדצמבר 2014 כדלהלן: עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 במרס, 2012 לפחות 30% מההפרש; עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2012 לפחות 60% מההפרש; עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2013 לפחות 80% מההפרש; עד ליום 31 בדצמבר, 2014 יושלם מלוא הפרש.

6. המודל החכ"מ (חיסכון כספי מותאם) הוא כינוי לרפורמה שמטרתה התאמת החיסכון הפנסיוני למאפייני העמית ובעיקר לגילו ותקופת החיסכון. המודל גובש בעקבות המשבר הפיננסי העולמי והבעיות שהתגלו אגב משבר זה ועקב כך שניהול ההשקעות בפוליסות ששווקו עד סוף שנת 2003 נעשה במשותף לכל החוסכים, מבלי לקחת בחשבון את מאפייניהם השונים. בחודש יולי 2009, יולי 2010 וינואר 2012 פורסמו טיוטות לחוזר העוסק בהתאמת מסלולי החסכון למאפייני העמית, וכן טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הקמת מסלולי ברירת מחדל), התשס"ט – 2009. עפ"י הטיוטות, גופים מוסדיים (קופות גמל, קרנות פנסיה וקופות ביטוח) יידרשו להקים מסלולי השקעה נפרדים עבור חוסכים בגילאים שונים. בנוסף, הגופים המוסדיים יהיו רשאים להרחיב את המודל ולהפריד בין כספי החוסכים גם על פי מאפיינים נוספים, כגון: העדפת סיכון, מצב כלכלי וכדומה. בהתאם לטיוטות, חוסכים המצטרפים למוצר חיסכון פנסיוני ישויכו כברירת מחדל אל המודל החכ"מ, כל עוד לא בחרו במסלול השקעה אחר. בטיוטות מוצע כי תהליך העברת החוסכים למסלולים המתאימים למאפייניהם יהיה הדרגתי, על פני מספר שנים, כאשר בתחילה יועברו מקבלי הקצבאות למסלולים המתאימים להם, לאחר מכן יועברו החוסכים המבוגרים ולבסוף החוסכים הצעירים. בחודש אפריל 2012 פרסם המפקח הודעה לפיה לנוכח העיכוב באישור בכנסת של טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הקמת מסלולי ברירת מחדל), התשע"ב - 2012 (המודל החכ"מ), בכוונתו לדחות את תחילת התקנות ליום 1.1.2014 (במקום 1.1.2013). בשלב זה לא פורסם עדכון בנושא חרף חלוף המועד האמור.

7. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה – 2005 (להלן: "חוק הייעוץ והשיווק") מסדיר את העיסוק בייעוץ ובשיווק של מוצרים פנסיוניים, לרבות קביעת הוראות לעניין חובת רישוי ותנאי הרישיון, איסורים והגבלות לעניין עיסוק בייעוץ ובשיווק פנסיוני, פיקוח על בעלי רישיון וסמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין ושמירה על עסקי מבוטחים, לרבות הטלת עיצומים, קנסות אזרחיים וסנקציות פליליות. בתיקון החוק בשנת 2011 נוספו פרקים אשר עניינם הסדרת הליך רישוי של חברה להפעלת מערכת סליקה פנסיונית ומנגנוני הפיקוח על חברה כאמור. השלכות פעילות המסלקה על ענף החיסכון הפנסיוני אינן ודאיות בשלב זה. נראה כי יישום מלא של פעילות המסלקה צפוי להוביל להגברת השקיפות בענף ומכאן להגברת התחרות בו. באמצעות המסלקה יקל על עמיתי קופות הגמל השונות לבחון את המוצרים הפנסיוניים שלהם ובכך לתכנן בצורה מושכלת את החסכונות והכיסויים הביטוחיים הרלוונטיים להם, כמו כן ניתן לצפות להקלת הפעילות של יועצים פנסיוניים בכלל ובנקים בפרט בענף הפנסיוני. בחודש ינואר 2014 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיונים) התשע"ד- 2014. על פי דברי ההסבר מוצע לחזק את ההגנה על עובדים בנוגע לייעוץ פנסיוני, ולמנוע מצב שבו המעסיק כופה על עובדיו את זהות היועץ הפנסיוני, ולאסור התניית שירות בשירות בידי בעל רישיון.

8. בחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א – 2011 (להלן: "חוק הגברת האכיפה") החוק נכנס לתוקפו בחודש אוגוסט 2012. החוק בעל עקרונות דומים לחוק ייעול הליכי האכיפה, וחל על חברות ביטוח וחברות מנהלות קופות גמל וקרנות פנסיה. מטרתו העיקרית לייעל את הליכי האכיפה של הוראות החוקים עליהם ממונה המפקח על הביטוח.
יצוין כי בחודש דצמבר 2013 פרסם המפקח חוזר ניהול סיכוני ציות בגופים מוסדיים. מטרת החוזר הינה לחייב גופים מוסדיים למנות ממונה ציות ואכיפה פנימית וכן לקבוע תוכנית ציות ואכיפה פנימית ונקיטת אמצעים סבירים ליישומה.
במקביל, פורסמה עמדת הממונה- הבהרה: קריטריונים להערכת אפקטיביות של תוכנית ציות ואכיפה פנימית ומדיניות הממונה ליישומה. בהתאם לנייר העמדה קיומה של תוכנית אכיפה פנימית אפקטיבית תסייע במניעת הפרות ותהווה שיקול להפחתת עיצום כספי המוטל על המפר.
הדירקטוריונים של חברות בקבוצה, המפוקחות על ידי הממונה על שוק ההון, אימצו מסגרת תכנית ציות ואכיפה פנימית בקשר עם הדינים עליהם מפקח הממונה על שוק ההון ומינו ממונה על ציות ואכיפה פנימית מכוח תכנית זו. יישומה של תכנית הציות והאכיפה מתבסס הן על פעולות שהחברות האמורות ביצעו בעבר, והן על תכנית עבודה שהחברות האמורות נערכות לקבוע, ובכלל זה: עריכת סקרי ציות, טיפול בממצאים, עדכון נהלים וכד'.

9. בנובמבר 2012 פורסם חוזר מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים, לפיו החל ביום 1 בינואר, 2013 , חברת ביטוח לא תשווק תכנית ביטוח חיים משולבת בחיסכון הכוללת מקדמי קצבה מובטחים, למעט למי שמלאו לו לפחות 60 שנה במועד המכירה ובלבד שיעמדו בעקרונות הבאים:
הכיסוי הביטוחי לאריכות ימים יתומחר כרכיב עצמאי ונפרד תוך גילוי למבוטח; מי שבוטח בכיסוי ביטוחי לאריכות ימים לא יהיה מוגבל בבחירת מסלול קצבה; תשלומים בעד כיסוי ביטוחי לאריכות ימים שישווקו במועד מסוים, יהיו זהים לכל המבוטחים שירכשו את אותו כיסוי באותו מועד, בכפוף להבחנות המבוססות על מאפיינים אקטואריים.
להערכת החברה בעקבות השינוי במקדמי הקצבה, ניתן לצפות למגמה של האצה במכירות הפנסיה החדשות ביחס למכירות הביטוח החדשות, ככל שלא יחול שינוי מהותי בביטוחי המנהלים.

10. בחודש אוגוסט 2013 פורסמה על ידי המפקח הכרעה עקרונית לעניין העלאת דמי ניהול ללא הודעה מוקדמת. במסגרת ההכרעה חברה מנהלת נדרשת להשיב דמי ניהול שנגבו מעמיתים במקרים שלא שנמסרה להם הודעה של חודשיים לפני העלאת דמי הניהול, כנדרש בתקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד- 1964. התקופה רלבנטית להשבה שנקבעה בהכרעה תחול בין יום 1 לינואר 2006 ועד יום 31 לספטמבר 2009, ולגבי תקופה זו נדרשות החברות המנהלות לערוך בדיקות פרטניות האם הועלו דמי הניהול בניגוד לתקנה האמורה. במסגרת ההכרעה נקבעו מועדים והנחיות לביצוע ההשבה היזומה כמו גם תנאים לפטור מבדיקה פרטנית והשבת הכספים לעמיתים. השפעת ההכרעה תחול על ענפי הפנסיה והגמל (למעט קרנות פנסיה ותיקות וקופות גמל מרכזיות), ובשלב זה החברה בוחנת את השלכות ההכרעה ומידת השפעתה על החברה.

11. בחודש ינואר 2014 פורסמה ברשומות הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון מס' 27) (כריות ביטחון לקרנות פנסיה ותיקות), התשע"ג-2012. ההצעה מאפשרת לקרנות פנסיה ותיקות מאוזנות (שאינן בהסדר) אשר יתקנו את תקנון קרן הפנסיה, באופן שבו תקנון הקרן יכלול הפחתת זכויות רוחבית בשיעור של 1.75%, ודחיית גיל הזכאות לפנסיית זקנה לגילאי הפרישה על פי חוק, לקבל "כרית הביטחון" על פי הקריטריונים שבהצעת החוק, אשר תמושש אם וכאשר תידרש קרן הפנסיה בעתיד לבצע הפחתת זכויות עקב גירעון אקטוארי הנובע משינויים בווקטור הריביות.

12. בחודש אפריל 2013 התפרסם חוזר בנושא הנהגת תכנית ביטוח ותקנון קופת גמל הנועד לקבוע נוהל להגשת הודעה על תכנית ביטוח או תקנון חדשים או שינויים בהם. תחילתן של עיקר הוראות החוזר לגבי הודעה על תכניות ביטוח ותקנוני קופת גמל חדשים או שינויים בהם, ב-1 ביולי 2013, והן יחולו גם על הודעות כאמור שהוגשו טרם מועד זה ככל שלא הותרו לשיווק כדין.
על אף האמור, תחילתן של חלק החוזר ב-1 בינואר 2014. בחוזר נקבע כי חוזר גופים מוסדיים 2006-9-4 וחוזר ביטוח 2005-1-35 בטלים.

13. ביום 22.12.13 התפרסמה עמדת ממונה - הבהרה: התנהלות גוף מוסדי בעת התקשרות בעסקה משמעותית. להתקשרות בעסקה משמעותית עשויה להיות השפעה רבה על גוף מוסדי או על כספים שהוא מנהל. עמדה זו מפרטת את ציפיות המפקח לגבי התנהלות גוף מוסדי טרם קבלת החלטה על התקשרות בעסקה משמעותית. על- פי נייר עמדה זה, התנהלות גופים מוסדיים בהתקשרויות מסוג זה תבחן מעת לעת. בבחינה זו, ייבחנו תהליכים שקדמו להתקשרות ותיעוד שלהם, נתונים שעמדו לנגד עיני המחליטים בעסקאות, ניתוחים שערכו, מסמכים ודוחות שהוגשו ודיונים שנערכו, ובין היתר אלה, ככל שנדרש וככל שרלבנטי: תכנית עסקית מפורטת; בדיקת כדאיות כלכלית בהתקשרות; ניתוחי רגישות להנחות ולפרמטרים שעשויים להשפיע על התכנית העסקית; התייחסות מנהל סיכונים לתכנית העסקית; מעקב אחר תוצאות ההתקשרות בפועל לעומת התחזיות; בחינת השפעת העסקה על ההון הרגולטורי הנדרש מהגוף המוסדי.

14. ביום 13 במאי, 2013 אישרה הממשלה את תקציב המדינה והתכנית הכלכלית לשנים 2013-2014, ובמסגרת זאת אישרה שורה של שינויים במודל הטבות המס לחיסכון הפנסיוני. השינויים העיקריים הינם הקטנה מהותית בשיעור הטבות המס הניתנות בגין הפקדות העובד לחיסכון הפנסיוני, הקטנת הטבות המס הניתנות בגין הפקדות המעביד לחיסכון הפנסיוני בגין עובדו וקביעה, כי כברירת מחדל כספי פיצויים בקופת גמל לקצבה ייעודו לקצבה בעת סיום יחסי עובד-מעביד, אלא אם העובד ביקש למשוך אותך במועד פרישתו. בשלב ראשוני זה מוקדם להעריך את השלכות טיוטת התכנית הכלכלית ומידת השפעתה על החברה. בחודש יולי 2013 הוצאו השינויים המוצעים מחוק ההסדרים והוחלט כי השינויים במודל הטבות המס יבחנו בהליך חקיקה רגיל.

15. בחודש פברואר 2014 פורסם חוזר הכולל תיקון לחוזר פנסיה 2004/10 שעניינו הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות. על פי החוזר עדכון היתרות הצבורות של המבוטחים והפנסיות של פנסיונרים, בגין עודף או גירעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים, יבוצע מדי רבעון ולא יתבצע עדכון של היתרה הצבורה למבוטחים לפי התשואה הדמוגרפית. בנוסף, נכללו בתיקון זה הוראות לגבי דוח תנועה בעודף אקטוארי או בגירעון אקטוארי וכן נעשו מספר תיקוני נוסח. תחילתם של השינויים המפורטים החל מהדיווח בגין חודש מרץ 2014.

16. בחודש אוגוסט 2013 פרסם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, מכתב הכולל טיוטת הצעה להתייחסות הגופים, בנושא עדכון הנחת התשואה במקדמי המרה לקצבה בקרנות הפנסיה ובפוליסות ביטוח חיים. לטענת אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון, כפי שבאה לידי ביטוי במכתב זה, לאור הפער שבין הריביות בפועל להנחת התשואה הגלומה במקדמים, בשל הגירעונות והסבסוד שפער זה גורם ובהתחשב במספר הפורשים הגדל, דומה כי יש מקום לשנות את הנחת התשואה הגלומה במקדמים. לפיכך הודיע אגף שוק ההון, במכתב האמור כי הוא שוקל לשנות את הנחת התשואה בהתאם לעקרונות שלהלן: א. הנחת התשואה בחישוב מקדמים בקרן פנסיה או בפוליסות ביטוח תותאם לריביות בפועל; ב. השינוי המוצע יחול לגבי כל ההוראות לחישוב זכויות עמיתים בתקנון קרן פנסיה שבשלם נדרש להניח הנחת תשואה; ג. השינוי המוצע יעשה בהדרגה, על פי תקופה של עד שלוש שנים. בשלב זה מוקדם להעריך את השלכות הצעת הממונה על שוק ההון ומידת השפעתה על החברה.

17. ביום 7 באוגוסט 2013 התפרסם חוזר לניהול המשכיות עסקית בגופים מוסדיים. החוזר מתווה מסגרת פעולה מינימאלית לגוף מוסדי כדי לקיים המשכיות עסקית במצב חירום, והוראותיו חלות ממועד פרסומו. החוזר קובע מסגרת עבודה כללית של הגוף המוסדי לצורך ניהול המשכיותו העסקית. כן נקבע כי הגוף יבצע ניתוח סיכונים אליהם הוא חשוף וקביעת יעדי שירות למצב חירום, בניית תכנית להמשכיות עסקית והטמעת התכנית להמשכיות עסקית בקרב עובדים וספקים חיצוניים. עוד נקבע כי תכנית להמשכיות עסקית של גוף מוסדי תתייחס לכוח אדם, לתשתיות ומשאבים, לתקשורת ונגישות, לטכנולוגיה, להטמעה ותרגול, לשיטות עבודה בחירום, לתכנית התאוששות ממשבר ולתיעוד. על- פי דברי ההסבר, לגופים מוסדיים תפקיד חשוב בכלכלת המדינה בכלל ובשוק ההון בפרט. משכך, גופים אלה מחויבים להבטיח את עמידותם במצבי חירום שונים, תוך המשך תפקוד רציף ותקין ומתן שירות לעמיתים ולמבוטחים. יצוין כי במקביל צפוי האוצר לערוך באוקטובר 2013 תרגיל מבוקר נוסף לבדיקת מוכנות הגופים המוסדיים לשעת חירום ויכולתם לספק שירותים חיוניים ללקוחותיהם. מחלקת ניהול סיכונים בוחנת בימים אלו את החוזר ומשמעו, ונערכת לקיומו כנדרש.

18. ביום 15.8.13 התפרסם חוזר "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים". בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 (להלן: "התקנות") נקבעה מסגרת אחידה לכללי השקעה החלים על כל הגופים המוסדיים, לרבות כספי נוסטרו. במסגרת זו בוטלו הבחנות בין כללי השקעה החלים על נכסי קופות גמל וקרנות פנסיה לבין אלו החלים על כספי פוליסות שמשתתפות ברווחים וכן שונו חלק מכללי ההשקעה. מטרת שינויים אלו להתאים את דרכי השקעת גופים מוסדיים לשינויים שחלו בעשור האחרון, הן בשוק ההון והן בחיסכון הפנסיוני, שהשפיעו על הרכב תיק ההשקעות של גופים מוסדיים ודרך ניהולו.

במקביל לתיקון התקנות, הוסמך המפקח לקבוע הוראות בעניינים שונים, כדי לאפשר התאמת חלק מהמגבלות החלות על גופים מוסדיים לתנאי שוק משתנים. מטרת חוזר זה היא לקבוע הוראות מפורטות בנושאים הבאים: חריגה משיעורי השקעה; מינוי דירקטור בתאגיד מכוח החזקת אמצעי שליטה של גוף מוסדי בתאגיד; מסלול השקעה מתמחה; מסלול השקעה מתמחה מחקה מדד; השקעה בשותפות ובזכות במקרקעין באמצעות תאגיד שאינו שותפות; מתן הלוואות, השאלת ניירות ערך והשקעה בנכסי חוב לא סחירים; עסקה עם צד קשור או באמצעותו; השקעה בצד קשור ובבעל עניין; שליטה והחזקת אמצעי שליטה על ידי מבטח. תחילתן של הוראות חוזר זה ביום פרסומן (נקבעו בחוזר הוראות מעבר לעניין הלוואה לעמית מעביד).

19. ביום 25.8.13 התפרסם חוזר "מיקור חוץ בגופים מוסדיים". החוזר החדש נועד לקבוע כללים לשימוש במיקור חוץ בגופים מוסדיים. הוצאת פעילות למיקור חוץ אינה מסירה מאחריות גוף מוסדי לקיום הוראות הדין והתחייבויותיו ללקוחותיו. על פי החוזר, מיקור חוץ מוגדר כ"הסדר בין גוף מוסדי לנותן שירות, לפיו נותן שירות מבצע תהליך, שירות או פעילות (להלן: "פעילות"), במישרין או על ידי גורם אחר, אשר אלמלא נעשו על ידו היו מתבצעים על ידי הגוף המוסדי עצמו. לעניין זה לא יראו כמיקור חוץ קבלת שירות מגוף מוסדי הנשלט על ידי אותו בעל שליטה, קבלת שירות משולט שהוא גוף מוסדי, קבלת שירות מחברה הנשלטת על ידי חברת האחזקות השולטת במישרין בגוף מוסדי או קבלת שירות מחברה הנשלטת על ידי הגוף המוסדי".
בחוזר הוראות לגבי: קביעת מדיניות למיקור חוץ; הפרמטרים לשיקולי המוסדיים בטרם הוצאת פעילות למיקור חוץ; הליך הוצאת פעילות למיקור חוץ; נושאים אליהם יתייחס הסכם מיקור חוץ; חלוקת הסמכויות בין גוף מוסדי לנותן השירות; הליך סיום ההתקשרות; מעקב ובקרה של גוף מוסדי על פעילויות שמבוצעות במיקור חוץ; תפקידי הדירקטוריון של גוף מוסדי באישור מדיניות מיקור החוץ; מתן שירות מיקור חוץ על-ידי גוף מוסדי האוסר על גוף מוסדי לבצע פעילות במיקור חוץ על ידי גוף מוסדי אחר, אלא אם כן הם נשלטים על ידי אותו בעל שליטה. תחילתו של חוזר זה ב- 1/7/2014.

20. בחודש פברואר 2013 פורסם חוזר גמל בנושא דוח חודשי של קופות הגמל שמטרתו לעדכן את הדוח החודשי הנשלח בגין קופות הגמל לממונה על שוק ההון, תוך התאמת מבנה הדוח לתקנות החדשות בדבר גביית דמי ניהול. החוזר יחול מהדיווח בגין חודש ינואר 2013.

21. ביום 31.12.12 התפרסם חוזר דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה. ביום 30.1.2013 פורסם חוזר המתקן את החוזר האמור במספר טעויות סופר. קרנות פנסיה, הפועלות במתכונת של ביטוח הדדי, נדרשות לחשב מעת לעת את המאזן האקטוארי שלהן, ולקבוע בהתאם את המקדמים הכלולים בתקנונים שלהן. בחישוב כאמור, על הקרן להניח הנחות שעל בסיסן יחושבו מאזן אקטוארי ומקדמים. חוזר זה מפרט הנחות ברירות מחדל מעודכנות שעל בסיסן תחשב קרן פנסיה חישובים אלו. הוראות חוזר זה יחולו על חברות מנהלות של קרנות פנסיה ועל קרנות הפנסיה. תחילת החוזר החל מהדוחות הכספיים לשנת 2012 ואילך.
בהתאם לחוזר החדש, חוזר פנסיה 2007-3-6 מיום 17.5.07, שעניינו דרך חישוב המאזן האקטוארי ומקדמי התקנון של קרן פנסיה – בטל.

22. בחודש יוני 2013 התפרסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תשלומים לקופת גמל), התשע"ג-2013. מוצע לקבוע הוראות לעניין: אופן הפקדת תשלומים בקופת גמל, פרטים שעל מעביד למסור לחברה מנהלת בעת הפקדה ומועדים להפקדת תשלומים וריבית שתגבה חברה מנהלת ממעביד בשל איחור בהפקדה. בטיוטה מוצע אף להחיל חובת דיווח ממוכן על הפקדות לקופת גמל ולחייב את חברות מנהלות ליתן היזון חוזר ממוכן למעביד בשל דיווח על הפקדות לקופת גמל.

23. במהלך שנת הדוח פרסם המפקח מספר טיוטות בעניין קודקס הרגולציה העתידי. מטרת הארגון מחדש היא יצירת ספר רגולציה סדור ומקיף- קודקס, שיסייע בהתמצאות בהנחיות השונות ויקל על עבודת הגורמים המפוקחים. בין המפקח לחברות הביטוח מתנהלים דיונים בנושא הטיוטות שפורסמו וביניהן- חיסכון ארוך טווח, ביטוח כללי, הוראות לתוכניות ופוליסות ביטוח בריאות, מידע נדרש באתר אינרנט, ממשל תאגידי הון, מדידה.
בחודש ינואר 2013 פרסמה המפקחת את הפרק העוסק בניהול סיכונים בגופים המוסדיים, הדן בין היתר במבנה ותחומי אחריות, סמכויות ומשאבים, תפקידי היחידה, דרכי עבודה. הקודקס עתיד להיכנס לתוקפו בחודש אפריל 2014.

24. בחודש דצמבר 2013 התפרסמה טיוטת חוזר בנושא מדיניות תגמול בגופים מוסדיים. אשר באה להחליף את החוזר משנת 2009, הקובע כי דירקטוריון של גוף מוסדי ידון ויחליט על מדיניות התגמול והוא רשאי, בין היתר, גם להקים ועדת דירקטוריון, שתמליץ לו על מדיניות תגמול, או לחילופין, לקבוע כי ועדת הביקורת תמלא תפקיד זה. לפי הוראות החוזר, מדיניות התגמול תגובש כך שלא תיצור תמריצים לנטילת סיכונים מעבר למדיניות הסיכון של הגוף המוסדי תוך שימת לב והתחשבות במצבו הפיננסי של הגוף המוסדי, מטרותיו ארוכות הטווח, בחינת ביצועי נושא המשרה, מתן איזון הולם בין התגמול לרכיב הקבוע וכו'. כמו-כן, נקבעו בחוזר הוראות ספציפיות לעניין תגמול נושאי משרה במערך ההשקעות של הגוף המוסדי. על גוף מוסדי תחול החובה לפרסם את מדיניות התגמול שלו אחת לשנה בהתאם לקבוע בחוזר.
מטרת החוזר החדש היא לקבוע הוראות לעניין גיבוש מדיניות תגמול של נושאי משרה, בעלי תפקיד מרכזיים ועובדים אחרים בגופים מוסדיים, ומניעת תמריצים שיעודדו נטילת סיכונים שאינם עקביים עם יעדיו ארוכי הטווח של גוף מוסדי, עם מדיניות ניהול הסיכונים שלו, ועם הצורך בניהול מושכל של כספי חוסכים באמצעותו.

25. בחודש אוגוסט 2013 פרסם המפקח חוזר בנושא שטר נאמנות להנפקת אגרות חוב לא ממשלתיות- הוראות להתייחסות. מטרת החוזר הינה להגביר את רמת הוודאות בקרב הגופים המוסדיים ובקרב המנפיקים באשר להוראות אשר ראוי שיכללו בשטרי הנאמנות של אגרות חוב לא ממשלתיות, בנספח לחוזר הותוו דוגמאות (אשר אינן מהוות רשימה ממצה) של התניות חוזיות. מטרת התניות החוזיות היא ליצור מודל של הגנות למחזיקי אגרות החוב והוא יחול על אג"ח שהונפקו החל מיום 1 בנובמבר 2013.

26. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח 2008. תקנות אלה מסדירות את סוגי ההוצאות הישירות שמותר לגוף המוסדי לנכות מתוך כספי העמיתים שבניהולו בגין ההשקעות המבוצעות על ידו, זאת, בנוסף לדמי הניהול אותם הוא גובה מהעמיתים. בחודש ינואר 2014 פורסם תיקון לתקנות לפיו הוראת השעה שנקבעה בסעיף 3 לתקנות המתירה לנכות, בין היתר, תשלום למנהל תיקים זר, תשלום למנהל תיקים בגין ניהול השקעות של נכסים מחוץ לישראל וכן של קרנות חוץ ותעודות סל שנכסיהן מנוהלים מחוץ לישראל הוארך תוקף הוראת השעה והיא תסתיים ב-31.3.14. בהתאם, הוארך תוקף הנחיית הממונה לפיה גוף מוסדי יהיה רשאי לנכות דמי ניהול אשר גובה חברת תעודות סל בשיעור מקסימאלי של 0.1% בגין תעודות סל שנרכשו על ידי הגוף המוסדי עבור הכספים שבניהולו.
בדצמבר 2013, פרסם הממונה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), (תיקון) התשע"ד 2013 במסגרתו הוצע להגביל את היקף ההוצאות הנובעות מהשקעות לא סחירות – התיקון קובע כי סך ההוצאות בגין השקעה לא סחירה, השקעה בזכות במקרקעין, עמלות ניהול חיצוני, הוצאה הנובעת ממתן משכנתה, הוצאה בעד ניהול תביעה או תובענה והוצאות ישירות נוספות מסוג שאישר הממונה לא יעלה על 0.15 מסך השווי המשוערך של נכסי המשקיע המוסדי בתום שנת הכספים שחלפה. כמו כן, הוצע לעדכן את רשימת ההוצאות הישירות כך שיכללו הוצאות שכיום היכולת לנכות אותן מעוגנת בחוזרי הממונה. כמו כן, הוסף סעיף סל המתיר לממונה לאפשר לגופים לנכות הוצאות נוספות.

27. התיקון האמור אשר נועד להגביל את היקף ההוצאות הישירות שניתן לנכות בגין השקעה לא סחירה, עורר התנגדות רבה מצד הגופים המוסדיים, שכן הוא עלול לגרום לכך שחלק מההוצאות ישותו על הגופים המוסדיים עצמם במידה והגוף המוסדי מגיע לתקרה המקסימאלית המותרת. על מנת לאפשר הדיברות בין הצדדים נדחה מועד הפרסום הצפוי של התיקון האמור לסוף מרץ 2014.

28. בחודש יוני 2013 פרסמה ועדת גולדשמיט (ועדה בנושא הסדרה רגולטורית של מתן הלוואות מותאמות על ידי גופים מוסדיים) דוח ביניים ובו המלצות להסדרות רגולטוריות של ההלוואות המתואמות הניתנות על ידי גופים מוסדיים. ההמלצות רלוונטיות הן לכספי הנוסטרו והן לכספי עמיתים והן עסקו, בין היתר, בנושאים הבאים: ממשל תאגידי, נושאים בהם הדירקטוריון צריך לדון ולהחליט, וכללים מומלצים לעסקאות סינדיקציה (הלוואות שמקובלות בעולם של אשראי בהיקף גדול שמאורגן ומתופעל על ידי בנק חתם) וקונסורציום.

29. בחודש אוגוסט 2013 פורסם חוזר בנושא דוח שנתי על יישום הוראות הדין על ידי גופים מוסדיים. חוזר זה קובע כי בדיווחים הנלווים לדוח כספי שנתי גופים מוסדיים יעבירו גם מידע הנוגע ליישום הוראות הדין בנושאים שונים כגון: ניהול סיכונים, ממשל תאגידי, זכויות עמיתים וכו'. נושאים אלו יעודכנו מעת לעת, לפי שיקול דעת הממונה. גוף מוסדי ימסור לממונה דוח שנתי על יישום הוראות הדין במתכונת הדיווח המצורפת כנספח לחוזר זה. תחילת חוזר זה החל מהדוחות הכספיים השנתיים ל- 2013. בחוזר ביטל את ההוראות שהיו בחוזרים השונים לגבי דיווח בנושא זה שהיה ידוע כח.ק. 15 לשעבר.

3. מצב כספי קרנות הפנסיה

3.1 קרן הפנסיה המקיפה

3.1.1 התחייבויות פנסיוניות:

	2013	2012
	אלפי ש"ח	
התחייבות לפנסיונרים (1)	326,550	248,649
התחייבות לפנסיונרים זכאים קיימים (1)	3,255	3,048
התחייבות למבוטחים (2)	7,142,439	5,409,347
	7,472,244	5,661,044

(1) ליום המאזן היו בקרן מקבלי פנסיה כדלקמן: 157- זקנה, 349 - שארים ו- 337 פנסיית נכות, לעומת שנת 2012: 112- זקנה, 245- שאירים ו- 267 פנסיות נכות.

(2) בסוף שנת 2013 היו בקרן 339,012 מבוטחים לעומת 297,610 בשנת 2012. מספר המבוטחים בשנת 2013 גדל בשיעור של כ- 14% וזאת ביחס לגידול של כ 13% בשנת 2012.

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 31.12.2013 הסתכם לסך של כ – 7,472 מיליון ש"ח, לעומת כ- 5,661 מיליון ש"ח בסוף שנת 2012.

במסגרת מעבר בין הגופים מוסדיים (ניוד) הועברו בשנת 2013 מקרן הפנסיה החדשה מבוטחים לגופים מוסדיים אחרים שסך הצבירה בגינן הינה 259,864 אלפי ש"ח. בשנת 2012 הסתכמו העברות לגופים מוסדיים כאמור לסך 183,616 אלפי ש"ח. מנגד הצטרפו בשנת 2013 לקרן מבוטחים במסגרת מעבר בין גופים מוסדיים, שסך הצבירה בגינם הינה 228,415 אלפי ש"ח, לעומת שנת 2012 בה הסתכמו העברות מגופים אחרים לסך 159,689 אלפי ש"ח.

סך נכסי הקרן ליום 31 בדצמבר, 2013 מסתכמים ב- 7,472,244 אלפי ש"ח בהשוואה לסך נכסים של 5,661,044 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה גידול של כ- 32% הנובע בעיקר מגידול בדמי הגמולים שהועברו לקרן מ- 1,314,320 אלפי ש"ח שנה קודמת ל- 1,535,532 אלפי ש"ח השנה, גידול של כ- 17%.

השכר הממוצע המבוטח בקרן עמד בשנת 2013 על סך של 5,437 ש"ח, בהשוואה לסך של 4,969 ש"ח בשנת 2012.

3.1.2 ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות (אלפי ש"ח):

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2013		2012		2011	
	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	
סך כל המאזן (נכסים)	7,523,152	32	5,702,383	35	4,235,340	
התחייבויות פנסיוניות	7,472,244	32	5,661,044	35	4,192,592	
עודף הכנסות (הפסדים), נטו	556,401	53	364,428	348	(146,756)	

3.1.3 עודף / גרעון אקטוארי

העודף האקטוארי שחושב לתקופת הדוח הינו בהיקף של כ – 17.1 מיליוני ש"ח, לעומת כ – 72.4 מיליוני ש"ח בשנה קודמת.
על פי הנחיות האוצר, העודף האקטוארי מחולק לעמיתים.
בהתאם להנחיות אגף שוק ההון, עודכנו הלוחות האקטואריים שעל פיהם מחושבים דמי הסיכון למקרי מוות, מקדמי הפרישה לפנסיה. מועד העדכון הינו 30 בינואר, 2013.

3.2 קרן הפנסיה משלימה

3.2.1 התחייבויות פנסיוניות

	2013	2012
	אלפי ש"ח	
התחייבות לפנסיונרים (1)	2,612	1,501
התחייבות למבוטחים (2)	89,781	68,862
	92,393	70,363

(1) ליום המאזן היו בקרן 19 מקבלי פנסיה.

(2) בסוף שנת 2013 היו 13,507 מבוטחים לעומת 11,533 מבוטחים בסוף שנת 2012 מספר המבוטחים בשנת 2013 גדל בשיעור של כ- 17%, וזאת ביחס לגידול של כ- 24% בשנת 2012.
הגידול במספר העמיתים, נובע מהעובדה כי מוצר הפנסיה מופץ כיום יותר מבעבר, כמוצר תחליפי לביטוח המנהלים. מוצר הפנסיה מומלץ כיום יותר מבעבר במכרזי פנסיה ובייעוץ של יועצי פנסיה למעסיקים.

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה הכללית ליום 31.12.2013 הסתכם לסך של 92,393 אלפי ש"ח לעומת 70,363 אלפי ש"ח בשנת 2012. סך הנכסים המנוהלים נטו גדל בשנת 2013 גדל בשיעור של כ- 31%, לעומת גידול בשיעור של כ- 34% בשנת 2012.
דמי הגמולים בשנת 2013 גדלו בשיעור של כ- 12%, לעומת גידול של כ-40% בשנת 2012.

3.2.2 ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2013		2012		2011	
	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	
סך כל המאזן (נכסים)	92,856	30	71,416	35	52,771	
התחייבויות פנסיוניות	92,393	31	70,363	34	52,660	
עודף הכנסות, נטו	6,350	77	3,578	28	2,806	

3.2.3 עודף / גרעון אקטוארי

הגרעון האקטוארי שחושב לתקופת הדוח הינו בהיקף של כ - 420 אלפי ש"ח, לעומת גירעון אקטוארי של כ - 59 אלפי ש"ח בשנה קודמת.
על פי הנחיות האוצר, הגירעון האקטוארי מחולק לעמיתים.
בהתאם להנחיות אגף שוק ההון, עודכנו הלוחות האקטואריים שעל פיהם מחושבים דמי הסיכון למקרי מוות, מקדמי הפרישה לפנסיה. מועד העדכון הינו 30 בינואר, 2013.

3.3 קופות הגמל

3.3.1 מספרי חשבונות העמיתים ליום 31 בדצמבר, 2013

	עמיתים		
	שכירים	עצמאים / מעבידים	סך הכל
הפניקס קרן השתלמות	19,015	6,075	25,090
הפניקס תגמולים ופיצויים	7,866	3,288	11,154
הפניקס מרכזית	-	478	478
	26,881	9,841	36,722

3.3.2 היקף הנכסים ליום 31 בדצמבר, 2013

	היקף נכסים (אלפי ש"ח)
הפניקס השתלמות כללי	588,600
הפניקס השתלמות מנייתי	46,800
הפניקס השתלמות ללא מניות	68,300
הפניקס תגמולים כללי	267,250
הפניקס תגמולים מנייתי	11,320
הפניקס תגמולים ללא מניות	29,130
הפניקס מרכזית	63,270
עמית קופת גמל	43,720
גמל בניהול אישי	805,570
השתלמות בניהול אישי	305,410
שיטת הפניקס בגמל	11,450
שיטת הפניקס השתלמות	39,110
	2,279,930

4. תוצאות הפעולות

4.1 להלן תמצית דוח הרווח וההפסד של החברה :

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
		2013	2012	2011
	באור	אלפי ש"ח		
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל ומקרנות פנסיה, נטו	12	107,292	95,066	81,049
רווחים מהשקעות, נטו	14	2,070	2,320	1,004
הכנסות אחרות		67	89	28
סך כל ההכנסות		109,429	97,475	82,081
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	15	64,816	57,617	46,178
הנהלה וכלליות	16	37,384	31,304	28,309
הוצאות (הכנסות) מימון		15	2	(165)
סך כל ההוצאות		102,215	88,923	74,322
רווח לפני מסים על הכנסה		7,214	8,552	7,759
מסים על הכנסה	10	2,659	3,445	2,410
רווח לתקופה		4,555	5,107	5,349
רווח כולל לתקופה		4,555	5,107	5,349

לעניין דמי ניהול מקרנות, נטו - ראה 4.2 סעיף להלן.

במהלך שנת הדוח היו לחברה הכנסות מהשקעות פיננסיות של 2,070 אלפי ש"ח, בהשוואה להכנסות של 2,320 אלפי ש"ח בשנת 2012.

הוצאות המכירה והשיווק עלו בשנת 2013 לסך של 64,816 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 57,617 אלפי ש"ח בשנת 2012, גידול של כ - 13%. ניתן לייחס את הגידול לתחרות החריפה בשוק הפנסיה ולתוספת של הוצאות מכירה ושיווק שהתווספו השנה הגידול במכירות הפנסיה.

הוצאות הנהלה וכלליות הסתכמו בשנת 2013 לסך של 37,384 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 31,304 אלפי ש"ח בשנת 2012, גידול של כ - 19%. ניתן לייחס את הגידול לתשלום עבור שירותי תפעול המשולמים לחברה האם, וכן לגידול בהוצאות שונות לאור התרחבות פעילות החברה.

הרווח לפני מסים על הכנסה ירד מסך של 8,552 אלפי ש"ח בשנת 2012 לסך של 7,214 אלפי ש"ח בשנת 2013, קיטון של כ - 16% .

4.2 פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים

	דמי ניהול			שיעור ממוצע של דמי ניהול		
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2013	2012	2011	2013	2012	2011
	אלפי ש"ח			אחוזים		
מקרנות פנסיה:						
מקרן פנסיה מקיפה:						
דמי ניהול מדמי הגמולים	69,099	62,265	54,065	4.50	4.74	5.01
דמי ניהול מנכסי הקרן	23,022	18,734	14,888	0.35	0.38	0.38
	92,121	80,999	68,953			
מקרן פנסיה משלימה:						
דמי ניהול מדמי הגמולים	43	-	-	0.21	-	-
דמי ניהול מנכסי הקרן	851	1,118	875	1.05	1.82	1.85
	894	1,118	875			
	93,015	82,117	69,828			
מקופות גמל - דמי ניהול מנכסי הקופה:						
הפניקס תגמולים ופיצויים	2,876	3,297	3,521	0.82	1.03	1.15
הפניקס השתלמות	7,904	7,060	6,574	1.15	1.21	1.19
קופת פיצויים מרכזית	723	678	696	1.16	1.15	1.17
עמית קופה לתגמולים ופיצויים	-	-	394	-	-	0.78
הפניקס השתלמות בניהול אישי	1,018	1,345	21			
הפניקס גמל בניהול אישי	1,756	569	15			
	14,277	12,949	11,221			
	107,292	95,066	81,049			
הטבות ביטוחיות למבוטחים (נכלל בסעיף הוצאות מכירה ושיווק)	342	418	396			

שיעור דמי הניהול בממוצע המתקבלים מניהול קרנות הפנסיה נגבים מתוך דמי הגמולים שגבו הקרנות (4.50% מדמי הגמולים בקרן המקיפה, ו- 0.21% מדמי גמולים בקרן פנסיה משלימה נטו, לאחר החזרים והטבות) ומתוך הצבירה של העמיתים בקרנות (0.35% לשנה בקרן המקיפה ו - 1.05% בקרן הכללית, נטו, לאחר החזרים והטבות).

שיעור דמי הניהול בממוצע המתקבלים מניהול קופות הגמל נגבים מתוך סך הצבירה של העמיתים בקרנות, כדלקמן:

הפניקס השתלמות - 1.15%.

הפניקס תגמולים ופיצויים – 0.82%.

הפניקס מרכזית - 1.16%.

ההכנסות מדמי ניהול נטו בשנת 2013 עמדו על 107,292 אלפי ש"ח, בהשוואה ל - 95,066 אשתקד, גידול של כ - 13%. הגידול נובע הן כתוצאה מגידול הנכסים שנרשם השנה בקרן הפנסיה המקיפה, שהוביל לגידול גם בגביית דמי הגמולים והן בשל פעילות שיווקית נרחבת הנובעת מהתחרות הגוברת בשוק הפנסיה.

4.3 דוח תנועה בקרן הפנסיה המקיפה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2013	2012
	אלפי ש"ח	
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 1 בינואר של השנה	5,661,044	4,192,592
תקבולים מדמי גמולים	1,535,532	1,314,320
תשלומים:		
תשלומים לפנסיונרים		
תשלומי פנסיית זקנה	1,774	1,312
תשלומי פנסיית נכות	19,898	16,578
תשלומי פנסיית שאירים	6,669	6,346
	28,341	24,236
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה		
תשלומי פנסיית זקנה	24	19
תשלומי פנסיית נכות	70	76
תשלומי פנסיית שאירים	135	158
	229	253
תשלומים אחרים		
פדיונות	220,714	161,880
סך הכל תשלומים	249,284	186,369
העברות צבירה לקרן		
העברות מקרנות פנסיה חדשות	203,084	146,282
העברות מחברות ביטוח	22,200	10,754
העברות מקופות גמל	3,131	2,653
העברות צבירה מהקרן		
העברות מקרנות פנסיה חדשות	(235,996)	(162,704)
העברות מחברות ביטוח	(20,512)	(18,592)
העברות מקופות גמל	(3,356)	(2,320)
העברות צבירה נטו	(31,449)	(23,927)
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה מועבר מדוח הכנסות והוצאות	556,401	364,428
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה	7,472,244	5,661,044

במסגרת מעבר בין הגופים מוסדיים (ניוד) הועברו בשנת 2013 מקרן הפנסיה החדשה מבוטחים לגופים מוסדיים אחרים שסך הצבירה בגינן הינה 259,864 אלפי ש"ח. בשנת 2012 הסתכמו העברות לגופים מוסדיים כאמור לסך 183,616 אלפי ש"ח. מנגד הצטרפו בשנת 2013 לקרן מבוטחים במסגרת מעבר בין גופים מוסדיים, שסך הצבירה בגינם הינה 228,415 אלפי ש"ח, לעומת שנת 2012 בה הסתכמו העברות מגופים אחרים לסך 159,689 אלפי ש"ח.
סך נכסי הקרן ליום 31 בדצמבר, 2013 מסתכמים ב- 7,472,244 אלפי ש"ח בהשוואה לסך נכסים של 5,661,044 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה גידול של כ- 32% הנובע בעיקר מגידול בדמי הגמולים שהועברו לקרן מ- 1,314,320 אלפי ש"ח שנה קודמת ל- 1,535,532 אלפי ש"ח השנה, גידול של כ- 17%, והכנסות בסך של 556,401 אלפי ש"ח בהשוואה לסך של 364,428 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד המהווה גידול של 53%.

4.4 דוח תנועה בקרן הפנסיה הכללית

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2013	2012
	אלפי ש"ח	
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 1 בינואר של השנה	70,363	52,660
תקבולים מדמי גמולים	20,227	18,118
תשלומים		
תשלומי פנסיית זקנה	122	93
החזרת כספים למבוטחים	3,280	2,551
סך הכל תשלומים	3,402	2,644
העברות צבירה לקרן		
העברות מקרנות פנסיה חדשות	968	970
העברות מחברות ביטוח	-	71
העברות מקופות גמל	-	18
העברות צבירה מהקרן		
העברות לקרנות פנסיה חדשות	(2,113)	(2,134)
העברות לחברות ביטוח	-	(244)
העברות לקופות גמל	-	(30)
העברות צבירה נטו	(1,145)	(1,349)
עודף הכנסות על הוצאות לתקופה מועבר מדוח הכנסות והוצאות	6,350	3,578
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר של השנה	92,393	70,363

סך נכסי הקרן ליום 31 בדצמבר, 2013 מסתכמים ב- 92,393 אלפי ש"ח בהשוואה לסך נכסים של 70,363 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה גידול של כ- 31% הנובע בעיקר מגידול בדמי הגמולים שהועברו לקרן מ- 18,118 אלפי ש"ח שנה קודמת ל- 20,227 אלפי ש"ח השנה, גידול של כ- 12% והכנסות בסך של 6,350 אלפי ש"ח בהשוואה לסך של 3,578 אלפי ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד המהווה גידול של 77%.

5. תחזית זרמי כספים

החברה צופה המשך גידול בהיקפי פעילות הקרנות שבניהולה ומשקיעה מאמצי שיווק גדולים. צפוי המשך גידול בהיקף דמי הגמולים המתקבלים ובצבירה בקרנות, בין היתר על רקע הגידול בהפרשות מבוטחים מכוח צו ההרחבה לעניין פנסיה חובה, אשר יגרמו גם לגידול בסעיף ההכנסה של דמי הניהול.
במקביל צפוי גידול בהוצאות השיווק וכן בהחזרי דמי ניהול ובהטבות הביטוחיות לעמיתים.

אין צפי לפדיון מואץ של זכויות עמיתים, למעט גידול מסוים על רקע הגידול בהיקף הקרנות ועל רקע צפי לפדיונות גבוהים מהמקובל בקרב מבוטחים מכוח צוו ההרחבה לעניין פנסיה חובה אשר להם יתרות צבורות נמוכות באופן יחסי.

אין מידע על קשיים צפויים במימושם של נכסים או חובות שהפיגור בגבייתם עלול להשפיע על תזרים המזומנים של קרנות הפנסיה.

התשלומים לקרן וממנה מבוצעים במזומן, בהתאם להוראות האוצר לעניין העברות כספים בין קרנות פנסיה.

חוק הגנת השכר התשי"ח-1958 מטיל התחייבות על הקרן, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעסיקים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם. החברה נמצאת במהלך של טיוב נתוני חובות מעסיקים, שבמהלכו הגישה מספר תביעות כנגד מעסיקים וביצעה פריסת חובות למעסיקים נוספים. לכשיסתיימו פעולות הטיוב במלואן תשלים החברה את הטיפול בחובות מעסיקים בהתאם להוראות החוק.

6. השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על החברה.

כללי - התפתחויות במשק הישראלי

החברה פועלת במסגרת המשק הישראלי אשר מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני משליך על מכירותיה בתחומים שונים, על היקף תביעות הביטוח, על עלויות שונות הכרוכות בתפעול ועל ביצועי הנכסים המנוהלים. בפרט, שיעור התעסוקה ושכר העובדים במשק הינם גורמים המשפיעים על רמת המכירות של החברה במוצרי הביטוח השונים ובעיקר על היקף עסקי תחום החיסכון ארוך הטווח, וכן על רמת שימור התיק בתחום זה.

צמיחת המשק הישראלי

מתחילת שנת 2012 ועד סוף שנת 2013 התייצבה הצמיחה בישראל על רמה רבעונית ממוצעת של כ-3.5% במונחים שנתיים. מדובר על קצבי צמיחה נמוכים ביחס לשנים 2010 ו-2011 ובמיוחד בהתחשב בכך שהאומדן ל- 2013 (בין 3.5%-3.2%) כולל בתוכו גם את התחלת הפקת הגז (שתרם כ-1% לתמ"ג). ההאטה בישראל הוסברה ברובה ע"י גורמים חיצוניים, בכללם משבר במדינות הפריפריה של גוש האירו והאטה משמעותית במדינות המתעוררות, מה שבא לידי ביטוי בירידה בסחר העולמי ובהשפעתו בהתמתנות היצוא הישראלי.
עפ"י ממוצע תחזיות האנליסטים בבלומברג לא צפויה האצה בצמיחה בישראל, למרות צפי להאצה בכלכלה העולמית, בעיקר בשל הצמיחה הגבוהה בשנת 2013. השפעות מקומיות בולטות על צמיחת המשק בשנת 2013 היו: עליה ברמות המיסוי, התמתנות קצב התרחבות הממשלה, התחזקות השקל, ירידת שערי הריבית, המשך המגמה החיובית בשוק הנדל"ן. בנוסף, החלה התאוששות בשוק העבודה, שכללה גם עליה בשיעור ההשתתפות. בחודש נובמבר שיעור האבטלה ירד לרמה של 5.5% ושיעור ההשתתפות בכוח העבודה עלה לרמה של 64.3% (מרמה של 63.1% בתקופה המקבילה אשתקד). השכר הממוצע לשכיר במשק עלה מ-8,971 ש"ח בשנת 2012 ל-9,204 ש"ח בשנת 2013.

מדיניות פיסקלית בישראל

בתחילת שנת 2013 תחזית בנק ישראל הצביעה על גרעון התקציבי ברמה של 5.9% מהתמ"ג, לאור תחזיות להגדלה משמעותית בגרעון התקציבי לרמה של 5.9% מהתמ"ג (תחזית בנק ישראל), וזאת בהשוואה ליעד של 3.0% מהתמ"ג. לאחר הבחירות, שהתקיימו במרץ 2013, שר האוצר, מר יאיר לפיד, פעל להקטנת הגרעון באמצעות העלאות מיסים, בכללן העלאת מע"מ ומס חברות, ובאמצעות קיצוץ תקציבי.
בפועל, התמונה הייתה טובה יותר. גביית המסים הייתה גבוהה מהתחזיות, בין השאר, גם כתוצאה מגביית מסים מרווחים כלואים של חברות בינלאומיות, שינוי מתודולוגיית חישוב התוצר, שהביאה להעלאתו, ותת ביצוע תקציבי. אלה יחד, הביאו לעדכון תחזית הגרעון בסוף השנה לרמה של 3.15% מהתמ"ג.

מדיניות מוניטרית בישראל

סביבת האינפלציה בישראל נותרה לאורך רוב שנת 2013 מתחת למרכז יעד בנק ישראל, סביב רמה ממוצעת של 1.7%. כמו כן, ציפיות האינפלציה לשנה עמדו גם הן מתחת למרכז יעד בנק ישראל. האינפלציה הנמוכה, ציפיות האינפלציה הנמוכות, התחזקות השקל אל מול המטבעות המובילים בעולם, דשדוש היצוא והמדיניות המוניטארית המרחיבה של הבנקים המובילים בעולם דחפו את בנק ישראל להמשיך ולנקוט במדיניות מוניטארית מרחיבה. מצד שני, היו גורמים שעיכבו הרחבה מוניטרית ובכללם נתוני שוק התעסוקה, שאותתו על "תעסוקה מלאה", והחשש מניפוח תיק המשכנתאות של הבנקים, מה שהביא את בנק ישראל להטיל מגבלות נוספות שהקשו על קבלת משכנתאות. כתוצאה מכך, המדיניות שבה נקט כללה 3 הפחתות ריבית של 0.25% כל אחת, מרמה של 1.75% בתחילת השנה ל-1.00% בסופה. בנוסף, המשיך הבנק להגדיל את רזרבות המט"ח שברשותו.
נכון לינואר 2014, המחירים בשוק ההון לא מגלמים העלאות ריבית בשנת 2014. המשך מדיניות זו, של הרחבה מוניטרית, עשויה לתמוך במגמת עליית מחירי הנכסים מצד אחד, אך גם לפגוע במרווח התשואה שניתן לגזור ממנו דמי ניהול מצד שני.

כללי - התפתחויות בכלכלה העולמית

כלכלות העולם צמחו בשנת 2013 בקצב נמוך יותר מהקצב של שנת 2012 (למעט גוש האירו) ונמוך יותר מהתחזיות המוקדמות. הצמיחה החלשה אופיינה בסביבה דיס-אינפלציונית עם המשך מדיניות מוניטרית מרחיבה. על פי הערכות מוקדמות, ארה"ב צמחה בקצב של 1.7%, גוש האירו בקצב שלילי של 0.4%, יפן בקצב של 1.8% וסין בקצב של 7.6%.

אירועים בולטים בכלכלה העולמית

בחודש פברואר גברו החששות מנסיגה מחודשת במצב הכלכלי באירופה, על רקע בחירות סוערות באיטליה שבמרכזן הרפורמות שנדרשה לבצע ע"י שאר החברות באיחוד. באפריל, פורסם גל של נתוני מקרו חלשים בארה"ב, בכללם ירידה במדד מנהלי הרכש ובנתוני הנדל"ן. שילוב של פרסומים אלו עם עונת דו"חות חלשה של החברות, העלו את החשש לאיתנות הצמיחה של החברות. בסוף חודש מאי זועזעו השווקים מאיתותים של הפד על כוונתו לסיים בהדרגה את תכנית רכישות האג"ח (Tapering). תשואות שוקי האג"ח הגיבו בעליות חדות והשפיעו באופן מזיק על הכלכלה הריאלית העולמית ובמיוחד על כלכלות בעלות גרעון שוטף במאזן התשלומים, בניהן בלטו ברזיל והודו. בחודש אוגוסט עלה חשש עולמי מהתדרדרות ביטחונית במזרח התיכון לאור כוונות אמריקאיות לתקוף בסוריה לאחר שזאת השתמשה בנשק כימי כנגד אזרחים. בתגובה, זינק מחיר הנפט ל-112 דולר לחבית.
בחודש ספטמבר, נסוג הפד באופן זמני מיישום תכנית צמצום רכישות האג"ח, זאת על רקע בעיות פנים פוליטיות בארה"ב, שגרמו לאי אישור התקציב, לחשש להתנגשות בתקרת החוב ולהשבתת שירותים בממשל. לאורך החודשים נובמבר ודצמבר, התרבו נתוני המקרו החיוביים מארה"ב, בניהם בלטה ירידה חדה בשיעור האבטלה (עד לרמה של 7.0% בחודש נובמבר). הירידה החדה בשיעור האבטלה, במקביל לירידה בשיעור ההשתתפות ודשדוש הצמיחה העלו תהיות בנוגע לשינוי מבני בפוטנציאל הצמיחה של כלכלת ארה"ב. כמו כן, ירידת שיעור האבטלה הגבירה את הציפיות ליישום קרוב של התכנית לצמצום רכישות אג"ח של הפד, כפי שלבסוף התממש בחודש דצמבר. אותן ציפיות לצמצום רכישות האג"ח של הפד החזירו את תשואות האג"ח הממשלתיות לעליה. באותה תקופה פורסמה בסין תכנית מקיפה לרפורמות, מתוך ניסיון להתמודד עם האטת הצמיחה. תכניות דומות, אך מתונות יותר, החלו להתגבש גם במדינות מתפתחות נוספות, בניהן הודו ורוסיה. גוש האירו המשיך להתמודד במהלך השנה עם דיס-אינפלציה משמעותית והפחית את הריבית עד לרמה אפסית. בשוויץ וצ'כיה ניסו הבנקים המרכזיים להתמודד עם התחזקות המטבעות המקומיים באמצעות הכרזה על שער ריצפה.

שוק ההון בישראל

חברות הביטוח, קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברות הפועלות בשוק הישראלי, ובכללן החברה, משקיעות חלק ניכר מתיק הנכסים שלהן בשוק ההון המקומי. לתשואות באפיקים השונים בשוק ההון יש השלכה מהותית על התשואה המושגת עבור לקוחות החברה וכן על רווחיות החברה

אפיקי השקעה מרכזיים:

האג"ח הממשלתי בישראל:

אפיק האג"ח הממשלתי השקלי, בכל המח"מים, אופיין בעליות מחירים בכל ארבעת הרבעונים של 2013, ובמיוחד ברבעון הרביעי בו נרשמו עליות חדות יותר באג"חים בעלי מח"מ הארוך. בסה"כ, עלו מחירי האג"ח הארוכות ב-5.4% והתשואות עליהן (שקלי ל-10 שנים) ירדו מרמה של 4% בינואר 2013 לרמה של 3.6% בדצמבר, בחלקים הקצרים של העקום נרשמו עליות מחירים מתונות יותר ברמה של 2.2%. עליות המחירים באפיק הממשלתי מיוחסות ברובן לגורמים מקומיים, בניהם בלטו בהשפעתם: סביבת האינפלציה הנמוכה, המשך המדיניות המונטרית המרחיבה של בנק ישראל, התחזקות השקל וירידת פרמיית הסיכון של ישראל (כפי שמגולמת בחוזי ה-CDS). במהלך הרבעון השלישי נרשמה תנודתיות מחירים גבוהה, בעיקר מגורמים חיצוניים, בניהם תכנית הפד לצמצום תכנית רכישות האג"ח הממשלתיות בארה"ב.

האג"ח קונצרניות בישראל:

התנודות בשוקי המניות, על רקע ההרעה בנתוני המשק והחברות תוך שינוי בטעמי הסיכון של המשקיעים, השפיעו גם על שוקי האג"ח הקונצרני. המחצית הראשונה של השנה התאפיינה בפתיחת מרווחים שהורגשה בכל הדירוגים, אך בעיקר בדירוגי A מינוס ומטה. פתיחת המרווחים בלטה במיוחד בחודשים מאי-יולי, שבהם חלה עליית מדרגה בחששות מקשיי נזילות במספר פירמידות שליטה במשק ובראשן אידיבי. החל מחודש אוגוסט ועד סוף השנה נרשמו עליות בשוקי המניות על רקע אופטימיות מהשפעת תכניות הסיוע שהושקו בארה"ב ובאירופה, מה שתמך בירידת תשואות וצמצום ניכר במרווחים באפיק הקונצרני. מדד תל בונד 60 רשם בשנת 2013 עליה של 6.4%. גיוסי ההון באג"ח קונצרניות בתל אביב ירדו ב-9% בשנת 2013 לרמה של 36,344 מיליארד שקל.

המניות בישראל:

בסיכום שנת 2013 רשם שוק המניות בישראל עליות שערים. מדד ת"א 100 עלה ב-15.1% ומדד ת"א 25 ב-12.1%. ברמה רבעונית נרשמו עליות שערים בכל הרבעונים, למעט ברבעון השני, ועיקר העליות התרחשו ברבעון הרביעי. ההשפעה על עליות השערים מיוחסת לעליה ברווחיות החברות, לצפי לעליה עתידית ברווחיותן ולירידה בשיעורי ההיוון כתוצאה מירידת מרווחי הסיכון וירידת תשואת הבסיס של האג"ח הממשלתיות, לאורך כל העקום.
הירידה של השנים האחרונות במחזורי המסחר בבורסה בת"א נבלמה ב-2013. סך המחזור עלה ב-4.3% לרמה יומית ממוצעת של 1,475 מיליארד שקל. גיוסי ההון במניות והמירים התאוששו בשנת 2013 כולה ב-86% לרמה של 7,585 מיליארד שקל.

לאחר תאריך המאזן

בתקופה שלאחר יום 31.12.2013, מדד ת"א 100 עלה ב-5.4%, מדד האג"ח הממשלתיות עלה ב-1.5% ומדד תל בונד 60 עלה ב-1.7%. על רקע הפחתת ריבית מפתיעה של בנק ישראל לרמה של 0.75%.

שוקי ההון בעולם

חברות הביטוח, קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברות הפועלות בשוק הישראלי, ובכללן החברה, משקיעות חלק מסוים מתיק הנכסים שלהן בשווקי ההון הבינלאומיים, לפיכך לתשואות באפיקים השונים בשווקי ההון הבינלאומיים, יש השלכה על התשואה המושגת עבור לקוחות החברה וכן על רווחיות החברה.

אפיקי השקעה מרכזיים בשוקי ההון הגלובאליים

האג"ח הממשלתיות בעולם:

בסיכום שנת 2013 נסחרו שוקי האג"ח הממשלתיות בעולם בשונות גבוהה. בארה"ב רשמו ירידות, במיוחד במח"מ הארוך, 10-7 שנים, שירד ב-5.9%, מתשואה של 1.96% לתשואה של 3.02%. מדד האג"ח הממשלתיות של המדינות המפותחות ירד בשנת 2013 ב-4.6% ומדד האג"ח הממשלתיות של המדינות המתפתחות ירד ב-5.6%. עיקר ההשפעה על האפיק הגיעה מסימני ההתאוששות הכלכלית, שהביאה לציפיות לעליית תשואות מהירה יותר לכשהריביות יחזרו לעלות, מה שבא לידי ביטוי בעליית שיפועי עקומי התשואות בעולם. השפעה בולטת במיוחד על האפיק הייתה לכוונת הפד מחודש מאי לצמצם את רכישות האג"ח, תכנית שממנה נסוג בחודש ספטמבר ואימץ שוב בדצמבר.

האג"ח הקונצרניות בעולם:

בסיכום שנת 2013 נסחרו מדדי האג"ח הקונצרנים הגלובאליים בשונות גבוהה. מדד אג"ח קונצרני גלובאלי בדירוג השקעה ומח"מ 5.9 שנים (המחושב ע"י בלומברג) ירד ב-0.5% במונחים דולריים ונסחר בסוף השנה בתשואה של 2.6%. מדד אג"ח קונצרני גלובאלי בדירוג HY במח"מ 4.3 שנים עלה ב-6.6% במונחים דולרים, ונסחר בסוף השנה בתשואה של 5.6%.
הגורמים המשפיעים ביותר על שוקי האג"ח היו מצד אחד ירידות פרמיית הסיכון, שהטיבה במיוחד עם שוקי האג"ח בדירוגי השקעה נמוכים, ועליית תלילות עקום הריביות, שהשפעתה השלילית באה לידי ביטוי בעיקר
באפיקי האג"ח בדירוגים גבוהים. אירוע משפיע במיוחד על האפיק היה כוונת הפד מחודש מאי לצמצם בהדרגה את קצב רכישות האג"ח.

שוקי המניות בעולם:

בסיכום שנת 2013, רשמו כמעט כל המדדים המובילים בעולם מגמה חיובית. מדד ה-S&P500 רשם תשואה של 29.6%, באירופה מדד היורו סטוקס עלה ב-18%, ביפן עלה מדד הניקיי ב-57% בסה"כ מדד השווקים המפותחים של MSCI ב-24%. עיקר ההשפעה החיובית עליהם הגיעה משיפור בכלכלה הריאלית, במיוחד בגוש האירו.
בשווקים המתפתחים רשמו רוב מדדי המניות ביצועים חלשים יחסית. מדד המניות הסיניות בהונג-קונג, ה-Hang Seng, עלה ב-2.9% ומדד המניות הברזילאי (Bovespa) ירד ב-15.5%. בסה"כ מדד MSCI לשווקים המתפתחים ירד ב-5%. עיקר ההשפעה השלילית על השווקים המתפתחים הגיעה, מהאטה בקצבי הצמיחה, יציאת הון זר מהן והקשחה של תנאי המימון, על רקע כוונת הפד לצמצם את קצב רכישות האג"ח.

לאחר תאריך המאזן

בתחילת 2014, נמשך פרסום נתוני מאקרו חלשים בארה"ב והתפתח מתח גיאו-פוליטי גלובאלי עם פלישת רוסיה לאוקראינה. מדד ה-S&P500 עלה ב-1.6%, מדד השווקים המתעוררים (MSCI EM) ירד ב-4.3% ומדד המניות האירופאי (יורו סטוקס) עלה ב-1.0%. בשוק האג"ח ירדה התשואה של אג"ח ממשלתית אמריקאית ל-10 שנים מרמה של 3.0% לרמה של 2.7%.

7. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי.

בחברת **הפניקס פנסיה וגמל בע"מ** (להלן: "החברה") מיושמות הוראות חוזרי אחריות ההנהלה, בדבר בקרות ונוהלים לגבי הגילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי, ומבוצעים ההליכים הנדרשים בקשר לכך, כמפורט להלן וזאת על פי השלבים ובמסגרת המועדים שנקבעו בחוזרים הנ"ל. במסגרת זאת, אימצו הגופים המוסדיים בקבוצה את מודל הבקרה הפנימי של COMMITTEE OF SPONSORING - COSO ORGANUZATION OF THE TREADWAY COMMISSION המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

בקרות ונהלים לגבי הגילוי.

הנהלות הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל ומנהל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה, את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל ומנהל הכספים של הגוף המוסדי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על הדיווח הכספי.

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2013 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי. בנוסף, הגוף המוסדי נמצא בתהליך של שיפור וייעול תהליכים ו/או את הבקרה הפנימית ו/או את השירות ללקוחות.

לדוחות הכספיים של הגוף המוסדי מצורפים הדוחות וההצהרות הנדרשים בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, וזאת בהתאם להוראות חוזרי אחריות ההנהלה ושלבי הביניים שנקבעו בהם ליישום החוזרים.

תאריך אישור הדוח	בני שיזף יו"ר הדירקטוריון	עמוס לוזון מנכ"ל
19 במרס, 2014		

8. דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של **הפניקס פנסיה וגמל בע"מ** להלן: "החברה המנהלת") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של ה"חברה המנהלת" תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של ה"חברה המנהלת" לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת ה"חברה המנהלת" בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של ה"חברה המנהלת" על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של **COSO** -Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2013, הבקרה הפנימית של ה"חברה המנהלת" על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

תאריך אישור הדוח	בני שיזף יו"ר הדירקטוריון	עמוס לוזון מנכ"ל	יוסי וקסלבאום מנהל הכספים
19 במרס, 2014			

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' עמינדב 3,
תל-אביב 6706703

טל. 972-3-6232777+
פקס 972-3-5620479+
ey.com

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של הפניקס פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הפניקס פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (להלן "החברה") ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של החברה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של החברה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה -2005. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) התשס"ה -2005, ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של החברה לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2013, 2012 ו-2011 והדוח שלנו, מיום 19 במרס, 2014, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת הלב לאמור בבאור 19 ד' באשר לחוזר גופים מוסדיים 2012-9-16 בעניין טיוב נתונים.

תל-אביב,
19 במרס, 2014

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון